Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Советэй, Министрнүүдэй Советэй орган

Гаргагдажа 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 214 (14234) | 1973 оной сентябриин 11, вторник | Сэн 2 мүнгэн

КПСС-эй ОБЛАСТНОЙ КОМИТЕДЭЙ IX ПЛЕНУМ ТУХАЙ

ИНФОРМАЦИОННО МЭДЭЭСЭЛ

...гэлдэр, сентябриин 10 ...үдэр Улаан-Үдэдэ КПСС-...бкомой IX пленум боложо ...абэ.

...ленум дээрэ «Малай үбэл... ...дэ бэлдэхэ, үбэлэй һара ...ни мал ажалай продукт-...ые абалгые улам дээшэ...хэ талаар областной пар-...а организациин бэелүүлхэ ...олонууд тухай» асуудал зүбшэн хэлсэгдээ. Тус асуудалаар КПСС-эй обкомой секретарь нүхэр **В. Ф. Лысов** элидхэл хэһэн байна.

Элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ КПСС-эй Кабанскын райкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр **В. И. Титов,** КПСС-эй Хоринин райкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр **П. М. Павлов,** республикын хүдөө ажахын министр нүхэр **Б. И. Николаев,** Бэшүүрэй аймагай Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхозой директор нүхэр **Ф. Е. Ефимов,** КПСС-эй Хурамхаанай райкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр **К. Д. Дагбаев,** «Бурятсельхозмонтаж» трестые эрхилэгшэ нүхэр **В. П. Нестеров,** КПСС-эй Хэжэнгын райкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр **Б. Д. Ангархаев,** республикын «Межколхозстрой» нэгэдэлэй түрүүлэгшэ нүхэр **П. С. Березкин,** КПСС-эй Загарайн райкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр **Д. С. Санжимитыпов,** Улаан-Үдын аймагай Советэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр **А. И. Плотников** гэгшэд хабаадалсаба.

Пленум дээрэ КПСС-эй обкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр **А. У. Модогоев** үгэ хэлэһэн байна.

Зүбшэн хэлсэһэн асуудалараа пленум зохихо тогтоол баталан абаа.

Тэрэшэлэн КПСС-эй обкомой пленум областной партийна XXVIII конференциие 1974 оной февраль һарада зарлаха тухай тогтоол гаргаа.

ҮБҺЭ ТЭЖЭЭЛ БЭЛЭДХЭГШЭД, ОРООҺО ТАРЯА ХУРЯАГШАД, АЖАЛАЙНГАА ЭРШЫЕ БҮ ҺУЛАДХАГТЫ!

ШЕФҮҮДЭЙ ТУҺАЛАМЖА

...дын аймагай предприятинуудай, эмхи зургаануудай коллективүүд нютагайнгаа колхоз, совхозуудые шефтээ аба..., тэдэнэй холбоо барисаан улам бэхижэнэ. Энэ жэлэй ...эл бэлэдхэлгын халуун хаһын үедэ хүдэлмэришэд, алба...шад хүдөөгэй ажалшадта горитой туһаламжа хүргэнэ. ... асуудалаар аймагай зарим ажахынуудһаа абтаһан ...ээсэлнүүдые уншагшадай анхаралда табинабди.

...нинэй нэрэмжэтэ колхоз. ...гай кинопрокадай кол...ив энэ ажахые шефтээ ...ан юм. Тэжээл бэлэдхэл... үедэ тэрэ коллективэй ...шад колхоздо хэды дахин ..., воскреснигүүдые үнгэр... Түрүүшын воскреснигтэ ...ы хүн хабаадалсажа, ехэ... газарай ногоо сабшаа һэн.

...нопрокадай хүдэлмэрилэг... үшөө нэгэ воскреснигтэ 9 хүн хабаадалсаа. Тэдэнэр үбһэ бухаллаһан, сомоһон байха юм. Тиигэжэ шефүүд нэгэ үдэрэй туршада зуугаад центнер үбһэ тармажа, бултыень һүрилөө. Хэһэн ажалынь һайн шанартай байба.

Воскреснигүүдэй үедэ кинопрокадай хүдэлмэрилэгшэд М. И. Шишмарев, Г. С. Аристова, А. И. Сухарева, Ю. В. Яблонский һайнаар хүдэлөө.

Ленинэй орденто Борьёогой совхоз. Энэ ажахые аймагай хэлхеэ холбооной узелай хүдэлмэрилэгшэд шефтээ абанхай. Тэдэнэр совхозой хоёрдохи отделениин ажалшадта туһалдаг заншалтай. Хэлхеэ холбооной хүдэлмэрилэгшэд Таһархай нютагта хоёр дахин ошожо, воскреснигүүдые үнгэргэбэ. Түрүүшын воскреснигтэ 24 хүн хабаадажа, 12 тонноһоо үлүүтэй халаахай сабшаһан юм.

Таһархайда һаяхан үшөө нэгэ воскресник боложо, 20 хүн хабаадалсаа. Тэдэнэр 2 бригада болон хубаараад, хоорондоо мүрысэн ажаллаба. Туһалхаяа ерэһэн эдэ нүхэд нэгэ үдэрэй туршада хэдэн арбаад тонно халаахай суглуулан тармажа, хонидой отара дээрэ нэгэ томо һүри бодхобо.

Аймагай Ториин, Белоозерско хэлхеэ холбооной таһагуудай хүдэлмэрилэгшэд баһал воскреснигүүдтэ гаралсадаг юм. Дээдэ-Ториин, Үшөөтын отделенинүүдһээ 1—1 хүн үбһэ хуряалгада саг үргэлжэ хүдэлжэ байна.

Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхоз. «Бурводстрой» трестын аймагай ПМК-гай хүдэлмэришэд хоёрдохи жэлээ энэ ажахыда туһалжа байна. Тэжээл бэлэдхэлгын үедэ тэдэнэр тус колхоздо 3 дахин воскресник үнгэргэжэ, набшаһата тэжээл суглуулалсаһан, үбһэ сабшалсаһан байха юм.

ПМК-гай коллектив тракторист Г. Ф. Тугариновые энэ колхозой тэжээл бэлэдхэлгэдэ хүдэлхөөр эльгээгээ. Энэ нүхэр даабарита ажалдаа оролдосотой һайнаар хандажа, колхознигуудай зүгһөө магтаалда хүртэнэ.

Оёорой совхоз. Аймагай оньһожоруулагдамал ой модоной ажахын хүдэлмэрилэгшэд энэ совхоздо хүндэтэй болонхой. Байгша оной тэжээл бэлэдхэлгын үедэ тэдэнэр ажахын хүдэлмэришэдтэ горитой туһаламжа хүргэжэ байна.

Бүри эртүүр лесхозойхид 2 воскресник үнгэргэжэ, 33 тонно набшаһата тэжээл бэлэдхээ һэн. Түсэбынь 30 тонно байһан юм. Шефүүд өөһэдынгөө машинаар тэрэнээ хонидой үбэлэй байрада зөөһэн байха юм.

Лесхозой коллектив һаяхан үшөө воскреснигтэ ошожо, гар хажууралаар үбһэ сабшаа. Тиихэдэ хамтадаа 18 хүн хүдэлһэн байна. Воскреснигтэ хабаадагшад оролдосотойгоор хүдэлжэ, 2 гектарһаа үлүү газарай ногоо унагаагаа.

Гадна энэ лесхоз тэжээл бэлэдхэлгын үедэ зарим ажахынуудта машина техникээр туһална. Оёорой, Ториин совхозуудта, Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхоздо лесхозой 1—1 трактор мүнөө хүдэлжэ байна. Ториин совхоздо ажалладаг лесхозой тракторист В. Н. Мельников ажалай үндэр бүтээсэ туйлана.

А. ЕЛИСЕЕВ

...РЭҺЭНЭЙ ...ЭНИИСЭ

...рушье жэлдэ ажахымнай ...низаторнууд орооһо та... тогтууритай һайн ур... хуряажа абадаг болонхой.

...най Калининай нэрэмжэ... колхозой механизаторнууд ... табан жэлэй шиидхэ... түрүүбадахи жэлэй таряа ху... ...ла хэзээ хэзээнэйхиһээ ... шанартайгаар, хараалһан ... түгэсхэхэ зорилготой. ... хуряалгада хүдэлгэгдэжэ ...н оньһон машинануудые ...сэ ехэтэйгээр хэрэглэхэ, ...үрингөө даабаринуудые ...эн дүүргэхэ гэһэн урла ... комбайнернуудай ажа...

...йгша ондо 4.600 гектар ...лан дээрэһээ 60 мянган ...нер орооһо хуряажа аба... тэрэнэйнгээ 12 мянган ...нерые гүрэндэ худалдаха ...ротэйбди.

...ноо тарьяашадай үрэһэн... ...таригдаһан участогаа ком...аар сэхэ хуряажа эхи... Ажахын томодхогдоһон ... дээрэ 2 мянган центнер ...нэй шэһинсэ буулгагдаад, ...лэгдэжэ байна. Тус уча... дээрэһээ гектарай 20 ...нер ургаса хуряагдана.

...жалаа табан хургандаа ...аар мэдэхэ механизатор...ууд манда олон. Дүй дүршэл... комбайнёрнууд Василий ...евич Афанасьев, Иван Ев...евич Иванов болон бусад гай...хан бэрхэ ажалаараа нүхэд... мэдээжэ болонхой. Эдэ нү... шэнэ ургаса хуряалга... ажаллажа байһан комбай...нууд сооһоо онсо шалгар...

...най байдалаар манда ...нга гаран гектар таряан саб... байна. Хараалһан ... эрхим һайн шанартай... дүүргэхын тула механи...тор бүхэн өөрынгөө хубитые ...уулаад байха.

В. ИВАНОВ,
Калининай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.
Бэшүүрэй аймаг.

ХҮН БҮХЭН ХАБААДАНА

Бархан уулын орой дээгүүр дүүлин гараһан үүлэн бөөгнэржэ, яаха аргагүй аадарай уһа адхахаар забдаба. Хойто зүгһөө шангаханаар һалхилжа эхилбэл хэбэртэй. Эдэ бүгэдые адаглан хаража байһан звеное даагша Очир Эрдынеев үбһэ тармажа байһан тракторист Сэнгэ Соктоевто хандажа:

—Сэнгэ Аюрзанаевич, хойто хада тээшэ харагтыл даа, —гэбэ.

—Юугээ ойлгожо ядаабта? Үнинэй бороо ороогүй һэмнай, —гээд Сэнгэ энеэбхилбэ.

—Тармаһан үбһэеэ суглуулжа түргэн сомохо болоолди даа, — гэжэ звеное даагша хэлээд, тээ саана гараар үбһэ сабшажа байһан хүнүүд тээшээ бушуу алхалба.

Уданшьегүй Баясхал, Дамба, Далай, Володя—бултадаа арба гаран хүн тармагдаһан үбһэеэ бухаллажа эхилбэ. Тармагдаһан үбһэн хараһаар байтарнай бухалнууд боложол, боложол байха юм. Тэрэ үедэ түрүүшын бороо дуһалжа эхилбэ. Үбһэшэд дундаа хөөрэлдэхэшье туха забдагүй, одоол халуун ажалай охин бурьялжа байгаа һэн.

—Энэ бороогой үдэшэ болотор тогтоогүй һаань, эрье хонимнай маанадай гарта орохоёо болихонь гү даа,—гэжэ залуу үбһэшэн Баясхал Очиров энеэдэ гаргаха һанаатай, шангаханаар хэлээдхибэ.

—Урдахи ажалаа хэ, ямар хонин тухай зугаа дэлгэбэш? —гээд Дамба Батуев дурагүйхэнөөр харюусаба.

—Нэгэдэхи шан тухай хэлээ аабзаб даа,—гэжэ Баясхал хэлээд, юундэшьеб огторгой өөдэ хараад зогсошобо. Тиигээдшье Арбуунай сабшалан дээгүүр хэндэшье хэрэггүй бороо эхилээ һэн.

Тэрэ үдэр аадартай урилдан, дүпэ гаран бухал табигдаа. Тиигэжэ дүн хамта 850 центнер үбһэ Очир Эрдынеевэй звеногой гэшүүд бэлэдхэһэн байба. Хура бороотой, үертэй жэл байгаашье һаань, энэ звеногой үбһэшэд эбтэй эетэйгээр, эмхитэйгээр ажаллана.

Тус звено нэгэ «МТЗ—50» трактортай, тракторна косилкатай, тармуууртай юм. Тиихэдэ морин косилка, морин тармуур бии. Буряадай АССР-эй габьяата механизатор Сэнгэ Соктоев «МТЗ—50» трактораа жолоодожо, үдэр бүриингөө даабарие үлүүлэн дүүргэдэг. Дамба Батуев, Бадлай Батуев, Владимир Цыбиков гэгшэд мүн лэ һайнаар ажаллана.

Үбһэшэдэй дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ шалгаржа, декадын дүнгүүдээр нэгэдэхи һуури эзэлһэн звено (эрье хонин) шанда хүртэдэг. Түлбэриншье һайн. Нэгэ центнер үбһэнэй түлөө 2 түхэриг 50 мүнгэ колхозникууд абана.

Үбһэ хуряалгын хүдэлмэридэ колхозой бүхы хүнүүд хабаадуулагданхай. Барханай сельскэ Советэй гүйсэдком, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой партком болон правлениин үүсхэлээр үбһэ хуряалгада хабаадаагүй хүнүүдтэ үбһэ бэлэдхэхэ даабари үгтөө. Пенсионернүүдшье үбһэшэдтэ туһална. Жэшээлхэдэ, пенсионерка Шалсама Эрхитуева тус звеногой үбһэшэдтэ эдеэ хоолынь бэлдэдэг тогоошон юм.

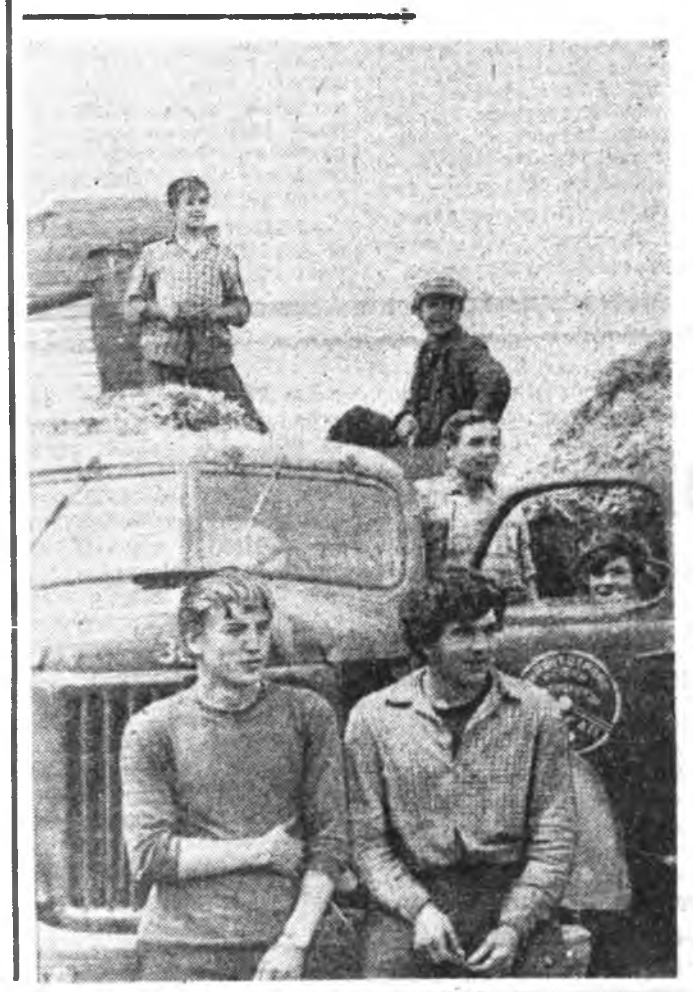
—Эдеэ хоолыемнай һайнаар буйлуулдаг, бэрхэ тогоошон юм даа, —гээд Шалсама Эрхитуевнае үбһэшэд магтана.

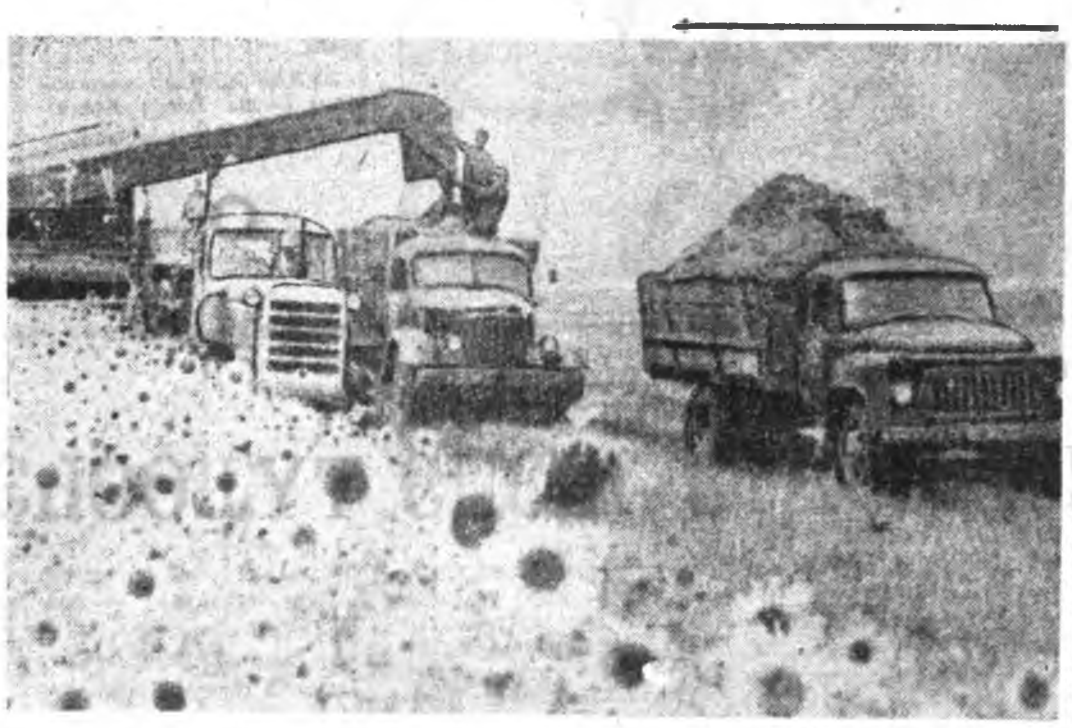
Арбуунай талада Очир Эрдынеевэй звеногой үбһэшэдэй сомоһон һүринүүд жэрылдэнэ. Тэдэнэр мүнөө үбһэ хуряаха түсэбөө 60 процент дүүргээд байна.

—Ногооной хагдартар үбһэ хуряалгаа үргэлжэлүүлхэбди. Мүнөө жэлдэ адхашье үбһэн үнэтэй,—гэжэ тэдэнэр хэлэнэ.

Тэдэнэр тон зүб хэлээ. Энэ звеногой гэшүүд урдаа табиһан зорилгоёо һайнаар ойлгоод, оролдосотойгоор, шадал мэдүүлэн ажаллажа байхыень харахада урматай байгаа һэн.

С. ОЧИРОВ.
Баргажан.

ХҮСЭТЭ МАШИНЫН ХҮНХИНӨӨН СООГУУР

Хяагтын аймагай «Родина» колхозой нэгэдэхи отделениин поли дээрэ энэ жэлдэ наран сэсэгэй ургасын гараса яһала һайн. Отделениин механизаторнууд нийтынгээ малда наран сэсэгээр шэмэтэ силос дарана. Эндэхи поли дээрэһээ силосэй нүхэн тээшэ ошоһон машинануудай хүнхинөөн эртэ үглөөнһөө үдэшэ орой болотор замханагүй.

Силос даралгада Анатолий Игумнов, Игорь Буланов гэгшэд (нэгэдэхи зурагай наада таладань) һайнаар ажаллана. Хоёрдохи зураг дээрэ — наран сэсэгэй ургаса хуряалга дээрэ.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

БОЛГАРИИН АРАДАЙ РЕСПУБЛИКЫН ГҮРЭНЭЙ СОВЕДЭЙ УКАЗ

Советскэ Союзай Коммунис партиин ба Совет гүрэнэй, уласхоорондын коммунис болон хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй элитэ ехэ ажал ябуулагша, эб найрамдалай, арадуудай хани барисаанай түлөө тэмсэлшэ нүхэр **Леонид Ильич Брежневтэ** — болгар-совет хани барисаае хүгжөөхэ, бэхижүүлхэ ба гүнзэгырүүлхэ, Болгариин Арадай Республика дотор социализм байгуулха хэрэгтэ имагта ехэ габьяануудтай байһанайнь түлөө, гитлеровскэ фашизмые бута сохилгодо, арадуудые сүлөөрүүлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадаһанайнь түлөө, коммунизм байгуулгын, Совет гүрэнэй амгалан политикын асуудалнуудаар Советскэ Союзай Коммунис партиин ленинскэ генеральна хараа шугам хараалан тодорхойлхо, бэелүүлхэ хэрэгтэ оруулһан хубитынь түлөө, социалис хани нэгэдэлые, уласхоорондын коммунис ба хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй, национально-сүлөөрэлгын тэмсэлэй зэргые улам нягтаруулхын тула, бүгэдэ-нийтын эб найрамдал, харилсаа холбоо, арадуудай хоорондын хани барисаае марксизм-ленинизмын сурталай илан мандалгын аша туһада бэхижүүлхын тула эсэшэ сусашагүйгөөр эрхилдэг ажал ябуулгынь түлөө **Болгариин Арадай Республикын Геройн** нэрэ зэргэ олгохо.

Болгариин Арадай Республикын Гүрэнэй Советэй Түрүүлэгшэ Т. ЖИВКОВ.
Болгариин Арадай Республикын Гүрэнэй Советэй Секретарь М. МИНЧЕВ.

Софи, 1973 сентябриин 8.

КПСС-эй ЦК-гай ГЕНЕРАЛЬНА СЕКРЕТАРЬ Нүхэр Л. И. БРЕЖНЕВТЭ

МОСКВА

Хүндэтэ нүхэр Брежнев, манай социалис гүрэнэй эгээн хүндэтэ тэмдэгэй — Болгариин Арадай Республикын Геройн нэрэ зэргэ Танда олгоһонтой дашарамдуулан, Болгариин Коммунис партиин Центральна Комитет, Болгариин Арадай Республикын Гүрэнэй Совет ба Министрнүүдэй Совет Танине тон ехэ баяртайгаар, аха ёһоной хани халуунаар амаршалаад, Танине Болгариин коммунистнуудай, бүхы ажалшадай, бүхы болгар арадай гүн ехээр хүндэлдэг, үнэн зүрхэнһөө дурладаг, баяр хүргэдэг байһыень элирхэйлэн мэдүүлнэ.

Болгариин Арадай Республика өөрынгөө ехэ һайндэрэй — сентябриин 9-нэй урда тээхэнэ имагта ехэ габьяануудайтнай түлөө, оронойнмна шэнэ түүхэдэ оруулһан сэгнэшэгүй ехэ хубитынтнай түлөө Танине, хүндэтэ Леонид Ильич, шагнаба. СССР-эй һалбаран мандахын, хүсэ шадалайнь урган бадархын түлөө, бүхы дэлхэй дээрэ коммунизмын илан мандахын түлөө тэмсэлдэ зорюулһан Танай эсэшэ сусашагүй, эршэ зориг түгэлдэр бүхы ажал ябуулга Болгаридахи социалис революциин илалтатай, манай хүндэтэ Эхэ ороной социалис ёһоор урган мандалгатайнь таһаршагүй нягта холбоотой юм.

Агууехэ совет арадай гайхамшаг хүбүүн, хүтэлбэрилэгшэ гэжэ, КПСС-эй ба Совет гүрэнэй хүтэлбэрилэгшэ уласхоорондын коммунис болон хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй элитэ ехэ ажал ябуулагша, амгалан байдалай, арадуудай хоорондын хани барисаанай түлөө бүхы дэлхэй дээрэ мэдээжэ ба мэдэрэгдэһэн тэмсэлшэ — партиие, общественные хүтэлбэрилэлгэдэ хабаатай ленинскэ ёһо заншалнуудые эрхимээр үргэлжэлүүлэгшэ гэжэ Танине болгар арад мэдэдэг, Танда дурладаг байна.

СССР-тэ коммунизм байгуулха, КПСС-эй ленинскэ генеральна хараа бодол саашадаа тодорхойлон зохёохо ба бэелүүлхэ асуудалнуудаар Танай дурадхаһан, КПСС-эй XXIV съездын баталһан амгалан байдалай программые сэхэ шууд бэелүүлхэ хэрэгтэ, социалис хани нэгэдэлые, дэлхэйн коммунис ба хүдэлмэришэнэй хүдэлөөе бүри нягтаар эмхидхэн жагсаахын түлөө, арадуудай хоорондын хани барисаан ба харилсаа холбоое саг үргэлжэ үргэдхэхэ, гүнзэгырүүлхын түлөө, марксистско-ленинскэ суртал бодолой бүрин илан мандахын түлөө тэмсэлдэ Танай гаргаһан бэлиг шадабарине, оруулһан хубитые бүхы дэлхэйн коммунис партинууд, коммунистнууд болон ажалшад үндэрөөр сэгнэнэ. Энэл арюун һайхан, үрэ түгэс, ленинскэ залан сэхэ, алас холые харадаг ажал ябуулгатнай арадуудай мэдэрэлгэ, хүндэлэл Танда олгоо. Танине мүнөө сагай политическэ ехэ ажал ябуулагшадай нэгэн болгон дэбжүүлхэ ёһоороо дэбжүүлээ.

Танине, хүндэтэ Леонид Ильич, болгар арадай эрхим хани болгар-совет хани барисаанай сулгы сэбэр, зориг бадаруулагша тэмсэлшэ мүн гэжэ амаршалаабди. СССР-тэй — дэлхэй дээрэхи түрүүшын социалис обществын Эхэ оронтой, мүнөө сагай социальна дэбжэлтын түрүү манлайтай тогтоогдоһон аха дүү ёһоной хани барисаан — болгар арадай шухалын шухала хэрэг, хуби заяан болоно. Тиимэл ушарһаа агууехэ Советскэ Союзтай бүхы талаараа дүтэлхэ гэдэг манай партиин ба гүрэнэй хараа бодол хэлбэришэгүй юм, болгар-совет хани барисаае хүгжөөхэ, бэхижүүлхэ, гүнзэгырүүлхэ хэрэгтэ Танай оруулһан ехэ хубитын түлөө манай баяр баясхалан хэмжээлэшэгүй.

Эб найрамдал бэхижүүлхын, мүнөө сагай уласхоорондын оршон байдал заһаруулан һайжаруулхын тула Танай гаргаһан имагтал ехэ габьяануудай түлөө болгар арадай гүн ехээр баясажа байһые элирхэйлэн мэдүүлнэбди. Хүйтэн дайнай үеын зүришэлдөөе зайсуулжа, дэлхэйн арадуудай ба гүрэнүүдэй хоорондын амгалан харилсаа холбоо бэелүүлхэ хэрэгтэ Танай оруулһан түүхэтэ хубитые, дүүргэһэн үүргые дэлхэйн арадууд мүнөө баяр баясхалантайгаар, түгэс, үндэһэ баримтатайгаар тэмдэглэнэ. Ленинскэ ёһоной дэлисэ далайсаар, залан сэхэ ябуулгаараа, орёо ба түргэн хубилжа байгаа мүнөө сагай асуудалнуудые научна оншотой мэргэнээр шиидхэдэг байһаараа, партиин болон арадай хүсэндэ, бүхы дэлхэйн коммунистнуудай, коммунис партинуудай нэгэдэлэй хүсэндэ хэлбэришэгүйгөөр этигэдэг байһаараа илгаран шалгаратпа. Танай асари ехэ, үрэ түгэс ажал ябуулгатнай хүнүүдэй аша туһын ба зол жаргалай тулада, коммунизмын түгэс илалтын аша туһада хамаг хүсэеэ, оюун бэлигээ зорюулдаг, ленинскэ һургуули гараһан коммунис ажал ябуулагшын, ударидагшын ба вождиин жэшээ болоно.

Болгар коммунист бүхэндэ, болгар хүн бүхэнэй зүрхэ сэдьхэлдэ тон үнэтэй һанагдадаг, Танай аша үрэ түтэлдэр ажал хэрэгтээ бүри ехэ амжалтануудые туйлахыетнай, элүүр энхэ ябахыетнай манай дайшалхы хани, аха — хүндэтэ нүхэр Брежнев Танда үнэн зүрхэнһөө хүсэнэбди.

Сулгы сэбэр, түүхэдэхи туршалгануууд соогуур шалгарһан, манай арад зондо наран, агаар мэтэ шухала болгар-совет хани барисаан хэтын хэтэдэ хүгжэг, мандаг лэ!

БКП-гэй болон КПСС-эй хоорондын, НРБ-гэй ба СССР-эй хоорондын, болгар болон совет арадуудай хоорондын нэгэдэл манай агууехэ туйлалта, марксистско-ленинскэ хоёр партиин хоорондохи, хоёр социалис гүрэнэй хоорондохи, аха дүү хоёр арадай хоорондохи харилсаанай жэшээ болон бэхижэг лэ!

Танине аха дүүгэй ёһоор тэбэринэбди.

БОЛГАРИИН КОММУНИС ПАРТИИН ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕТ
БОЛГАРИИН АРАДАЙ РЕСПУБЛИКЫН ГҮРЭНЭЙ СОВЕТ.
БОЛГАРИИН АРАДАЙ РЕСПУБЛИКЫН МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕТ.

Софи, 1973 оной сентябриин 8.

Партийна ажабайдал

ХИНАЛТЫН ҺУЛАҺАА БОЛОЖО...

Буряадай мебелиин, модо болбосоруулгын комбинат яһала бэхижэнхэй, хүсэндөө оронхой предприяти юм.

Юһэдэхи табан жэлэй үнгэрһэн хоёр жэл хахадай туршада түсэбһөө үлүүлэн 643 мянган түхэригэй продукци бүтээгдээ. Тэрэшэлэн бэлэн болоһон продукци худалдаха түсэб 672 мянган түхэригөөр үлүүлэгдээд байна. Мүн энэ үедэ олзо оруулха түсэб баһал амжалтатайгаар бэелүүлэгдээ. 150 мянган түхэриг хараалһанһаа үлүү ехээр оруулаад байна.

Энэмнай яһала һайн үрэ дүн гэжэ тэмдэглэмээр гээшэ ха. Хэнэйшье мэдэһээр, иимэ амжалта өөрөө мэнын ябууд хүрэжэ ерээ бэшэ. Комбинадай үйлэдбэриие ашаг олзотой болгохын түлөө партийна организациин эмхидхэлэй, политическэ ехэ хүдэлмэри ябуулһаниинь эндэ харагдана.

Комбинадай партбюро түбхын түрүүндэ партийна суглаа зарлалгада анхаралаа хандуулна. Энээндээ һайнаар бэлдэхэ, эмхи гуримтайгаар үнгэргэхэ гэжэ оролдоно. Коммунистнуудай үзэмжэдэ предприятиин ажабайдалда шухала удхатай асуудалнууд табигдана, тодорхой һайн тогтоол абтана. Суглаанай бэлэдхэлдэ суглаан дээрэ абтаха шиидхэбэри зохёолгодо олон коммунистнууд хабаададаг. Тиихэдэ баталагдаһан шиидхэбэриин дүүргэлтын хойноһоо хиналта шангадхаа. Энэ хэрэгтэ ниитын хүсэн хэрэглэгдэнэ. Гадна хамтаараа хэлсэжэ абаһан шиидхэбэринүүдэй хэр зэргэ бэелүүлэгдэжэ байһан тушаа коммунистнуудтаа ходо мэдээсэжэ байдаг гурим хадаа коллективые урдахи зорилгоёо бэелүүлхэ хэрэгтэнь үргэнөөр элсүүлхэ аргатай зэбсэг боложо үгэнэ.

Гэхэтэй хамта абаһан шиидхэбэринүүдэй дүүргэлтые хинажа байха хүдэлмэридэ дутагдалнууд огто үгы гэжэ хэлэхын аргагүй. Комбинадай партбюро цехүүдэй партийна организацинуудай үүргэ ба харюусалгые дээшэлүүлжэ үшөөл биранагүй. Партийна организацинуудай секретарьнар, бюрогой гэшүүд урда абаһан шиидхэбэринүүдээ хэр зэргэ бэелүүлжэ байһан тухайгаа комбинадай партбюрогой үмэнэ, бүхы коммунистнуудай урда тоосоdоггүй байна. Энэ ушарһаа боложо, партийна ударидагшадай харюусалгань һуладана бшуу. Главна механигай таһагай, модо хюрөөдэлгын цехэй, мебель бүтээдэг нэгэдэхи цехэй, заводой захиргаанай партийна эхин организацинуудта хамтын суглаан саг болзор соогоо зарлагданагүй. Суглаан дээрэ абтаһан тогтоолнуудынь удхаар һула, юрэнхы, дүүргэлтынь хойноһоо тодорхой хиналта хэхын аргагүй, тон муугаар бэшэгдэнхэй байдаг.

Партийна зарим организацинуудай, мүн комбинадай партбюрогой дэргэдэ байгуулагдаһан захиргаанай ажал ябуулгые хинаха эрхэтэй комиссинууд, арадай хиналтын бүлэг болон постнуудай гэшүүд партийна шиидхэбэринүүдэй дүүргэлтэ шалгаха хүдэлмэридэ хабаадуулагданагүй. Иигэжэ ниитын энэ ехэ хүсэн хии талада үлэшэнэ бшуу.

Ажахын хүтэлбэрилэгшэ бүхэнэй, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэ бүхэнэй харюусалга дээшэлүүлхэ талаар бодото хэмжээ ябуулганууд хэгдэнэгүй. Тэрэнһээнь уламжалан, гүрэнэй түсэбэй дүүргэлтые таһалдалда оруулһан цехэй, участок болон бригадын хүтэлбэрилэгшэдтэ, тэндэ хүдэлдэг инженер, техникүүдтэ шанга эрилтэ табигданагүй.

Продукци үйлэдбэрилхэ түсэб бүхы дээрээ дүүргэгдэдэгшье һаа, ассортиментын түсэбөө олон зүйлөөр дүүрээгүй байдаг. Жэшээлбэл, модон хайрсаг хэхэ, мебель дархалха түсэб комбинат ходо дүүргэнэгүй. 1971—1972 онуудай туршада предприятиин коллектив аяар 223 мянган түхэригэй мебель түсэбһөө дутуу гаргаһан байна бшуу.

Гадна һайн шанартай продукци бүтээхын түлөө тэмсэл мүн лэ һуладана. Теэд хэһэн, бүтээһэн зүйлнүүдэйнгээ шанар улам һайжаруулха, голодоһо гаргахагүй тухай асуудалаар али олон тогтоол, хэмжээ ябуулганууд абтаа гээшэб! Ганса үнгэрһэн жэлдэ 273 янзын зүйлнүүд муу шанартай байба. Тэдэнээ заһабарилха, технологиин эрилтэдэ харюусама болгохо ажал хэгдээ. Энэнь бүхы шалгалта гараһан продукциин 4,5 процент болоно. Харин энэ жэлэй түрүүшын хахадта иимэ дутагдал үшөө ехэ болошоо. 281 зүйлнүүд гэхэ гү, али шалгагдаһан бүхы продукциин 5,3 процентиь техническэ шалгалтаар голуулаа ха юм. Тиигэжэ үйлэдбэрилэгдэһэн продукциин өөрынь үнэ сэн хүндэрнэ, үлүү ехэ гаргаша хэгдэнэ.

Комбинадта ябуулагдадаг экономическа хүдэлмэри һайжаруулха тухай асуудал баһал нэгэнтэ бэшэ суглаан дээрэ хэлсэгдэһэн, тогтоолнуудшье абтаһан байна. Теэд энэ шухала хэрэгтэ мүртэй хубилалта мүнөөшье харагданагүй. Энэмнай өөрынгөө абаһан тогтоолнуудай дүүргэлтые партбюрогой хангалтагүйгөөр хинаһанайнь хойшолон болоно гээшэ. Комбинадта техническэ нормо зохёолгын, экономическа шэнжэлэлгын бюронууд байгуулагданхай. Эдэнэр мүн лэ ямаршье хүдэлмэри бүтээнэгүй. Тиихэдэ саг үргэлжын үйлэдбэриин зүблөөн энэ шухала асуудал шиидхэлгэдэ халирхайгаар хабаадалсана. Комбинадай бүхы цехүүдэй хүдэлмэриие нэгэ жэгдээр, бүтээсэтэйгээр ябуулхын түлөө бодото хэмжээ абанагүй.

Коллективэй гэшүүдые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ инженер болон техникүүдые эдэбхитэйгээр хабаадуулха гэжэ комбинадай партбюрогой ёһотоор оролдодоггүйнь харамтай. Тэдэнэрэй зариманиинь ажалшадай дунда ниитын ямаршье хүдэлмэри ябуулнагүй, техническэ дэбжэлтэ хурдадхаха асуудалда эдэбхигүйгөөр хабаадалсана. 87 инженер болон техникүүдэй ойройдоол 19 хүниинь урлан нарижуулагшын нэрэ зэргэтэй. Партийна организациин абаһан тогтоолнуудай дүүргэлтэ бэелүүлхэ хэрэгтэ сэхэ хабаатай техническэ интеллигенциин иимэ эдэбхигүй хүдэлмэри баһал партийна хүтэлбэриһөө болоно ха юм даа.

Партийна хиналтын иимэ дутагдалтай байһан ушар комбинадай партбюрогой КПСС-эй горкомой бюро дээрэ тоосоо бариха үедэнь элирхэйлэгдээ. Хэрбээ абтаһан партийна шиидхэбэринүүдэй дүүргэлтын хойноһоо хиналтын зүбөөр табигданхай, энэ талаар эрилтын ехэ, харюусалгын шанга байгаа һаань, комбинадай үйлэдбэриин байдал бүри гуримтай, экономическа үрэ дүнгынь һайн, амжалтань бүри арьбан байха һэн. Хамаг юумэнэй бүтээсэ, ябаса хиналтаһаа, шалгалтаһаа ехэл дулдыдадаг ха юм даа. Хиналтын һайн байбал, коммунистнууд, ажахын хүтэлбэрилэгшэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдшье харюусалгатайгаар, өөртөө шанга эрилтэтэйгээр хүдэлхэ бэлэй.

В. ОРЛОВ.

ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ

Манай фотокорреспондент Сергей Балдуевай буулгаһан энэ зураг дээрэ — Улаан-Үдын «Электромашина» заводой түрүү слесарь Анатолий Артемьевич Сильченко. Зургаадахи разрядтай слесарь, коммунис ажалай ударник гэжэ тэрэ заводтоо суурхадаг юм. Заводой заһабарилга хэдэг механическа цехэй түмэр отолдог станогуудые заһабарилдаг түрүү хүдэлмэришэн нүхэр Сильченко оньһон техникын оншые бэрхээр ойлгодог, ехэ дүршэлтэй һэн хадаа ажалдаа амжалтатайгаар хүдэлнэ.

Промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ оролсоһон Анатолий Артемьевич түсэбтэ табан жэлэй шиидхэхы, гурбадахи жэлдэ бүри шударгыгаар хүдэлнэ.

Иван Васильевич Кутовой — Улаан-Үдын деподо машинистын туһалагшаар ажаллажа эхилһэн байгаа. Ажал хүдэлмэридөө шуналтай һайнаар хандажа, тепловозой машинистын мэргэжэл богонихон саг соо шудалаа һэн. Удаань электровоз жолоододог болоо.

Нүхэр Кутовой И. В. мүнөө депогой эрхим машинистнүүдэй зэргэдэ ябалсана. Байгша оной түрүүшын хахадай туршада Иван Васильевич 20 мянган киловатт-час электрын элшэ хүсэ алмаһан байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: түрүү машинистнүүдэй нэгэн И. В. Кутовой.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

КОМСОМОЛШУУДАЙ ҮҮРГЭ ЕХЭ

Хүдөө нютагуудай ажалшадай ажабайдалда боложо байһан алибаа хубилалтанууд мүнөө сагта маниие гайхуулхаа болинхой. Гэбэшье хүн зоной ажаһуудалайнь хэрэглэмжые хангадаг соёл культурын эмхи зургаануудай хүдэлмэри тиимэ һайн болошоо гэхын аргагүй.

Энэ шухала хүдэлмэридэ коммунист болон комсомолшуудай нүлөөлхэ үүргэ ехэ. Тиимэһээ партийна, комсомолой организацинууд энээндэ анхаралаа ходо хандуулжа байха ёһотой болоно.

ВЛКСМ-эй Яруунын райком энэ талаар али олон хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлжэ байнхай. Хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ хангаха хэрэгые улам һайжаруулха зорилготойгоор соёл культурын эмхи зургаануудта хүдэлдэг хүдэлмэрилэгшэдэй дунда комсомолшууд болон залуушуулые олон болгохо гэжэ оролдоно. Тиигэжэ комсомол-залуушуулай коллектив байгуулха арга олоно. Тиимэ нэрэтэй болоһон коллективүүдтэ комсомолой райком тусхай паспорт барюулдаг болоо.

Тэрэ паспорт гээшэнь юун бэ? Тэрээн соо коллективэй гэшүүдэйнь, эдэбхитэдэй нэрэ, обог бэшэгдэнхэй байха ёһотой. Коллектив соо ниитын хүдэлмэриин хэр зэргээр ябуулагдажа байһые мүн тэмдэглэжэ байха юм.

Энээнһээ гадна коллективэй түсэбөө, урдахи зорилгоёо хэр зэргэ дүүргэжэ байһаниинь бэшэгдэхэ байна. Тобшолон хэлэхэдэ, коллективэй ажабайдал, ажал ябуулгань алишье талаһаа энэ паспорт соо харуулагдаха болоно бшуу.

Нарһата тосхондо баригдажа ашаглалгада ороһон шэнэ гастрономой залуушуулай коллективтэ июнь һарада иимэ паспорт баяр ёһололой оршон байдалда барюулагдаа һэн. Тиигэжэ шэнэ юумэнэй үндэһэ һуурин табигдаа бшуу.

Гастрономой комсомол-залуушуулай коллективтэ хүдэлхэ басагадые ВЛКСМ-эй райком шэлэн оложо табяа һэн. Тиихэдэ эдэбхитэй комсомол басаган Тамара Маркевич комсоргоор, Надя Климова профсоюзай организациин хүтэлбэрилэгшөөр һунгагдаа. Коммунистка Клавдия Михайловна Трубченинова магазиниие даагшаар томилогдожо, залуушуулай хүдэлмэриие ударидаха даабаритай болоо бэлэй.

Магазин нээгдэһээр оройдоол хоёр һара болобо. Тиигэбэшье гастрономой комсомол залуушуулай коллективэй ажал хэрэг олоной магтаалда хүртэнэ. Магазин соонь ариг сэбэр, витринэ дээгүүр эдеэ хоолой зүйлнүүд зохидоор, эмхи гуримтайгаар табигданхай, үнэ сэнгынь тоб байса бэшэгдэнхэй байха юм.

Коллективэй гэшүүд олониитын хэмжээ ябуулгануудта эдэбхитэй хабаадалсана. Субботник, воскресникүүдэй эмхидхэгдэхэдэ басагад бултадаа гаража, габшагай оролдосотойгоор хүдэлжэ, олоной хэрэгтэ хубитаяа оруулалсаһан лэ байдаг. Политһуралсал, коллективээрээ кинодо ошолго басагадай сүлөө сагые эзэлнэ. Мүн мэргэжэлээ дээшэлүүлхые оролдон, техникум, институдуудта хүдэлжэ байгаад һурана.

Энэ коллектив түсэбтэ даабариа һайнаар дүүргэжэ, социалис мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябалсана.

Хүдөө ажахын бэшэшье гол һалбаринуудта хүдэлдэг комсомолшууд болон залуушуулай ниитын хэрэгтэ оруулжа байгаа хубитань ехэ. Мүнөө жэлдэ аймаг соо комсомол-залуушуулай арба гаран звено гэжээл бэлэдхэлгэдэ ябана.

Исэнгын совхозой Сценскын һү һаалиин фермэдэ залуу һаалишад олон. Тиимэһээ комсомолой райком энэ коллективые комсомол-залуушуулай һү һаалиин фермэ гэһэн нэрэ зэргэтэй болгохо дурадхал оруулаа.

Исэнгын совхозой комсомолой комитедэй секретарь Сэсэгма Сультимовада «Комсомол-залуушуулай коллективэй паспорт» гэһэн гаршагтай дэбтэр барюулагдаа.

Иигэжэ залуу үетэниие элсүүлэн, харюусалгатай ажалда табиха гээшэ ехэ удха шанартай хэрэг болоно. Залуушуул лэ эхэ, эсэгэнэрэйнгээ хэрэг үргэлжэлүүлхэ уялгатай зон ха юм. Тэдэнэйнгээ һургаалаар ажалай амта таниха, дүй дүршэлынь шудалха, бэлиг шадабаринь халан абаха зэргэтэй бшуу.

Ц. ЦЫРЕНДОРЖИЕВ.

Молдавиин ССР. Григоріопольско районой «Прогресс» колхозой плантацинууд дээрэһээ ороной промышленна түбүүдтэ жэл бүри виноград эльгээгдэдэг. Энэ жэлдэ ажахы түсэбөөр хараалагдаһанһаа хоёр дахин ехэ гэхэ гү, али хоёр мянган тонно виноград худалдаха гэжэ шиидэнхэй. Москва, Ленинград, Горький, Свердловск хотонуудай ажалшадта түрүүшын табан зуун тонно виноград эльгээгдээд байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: виноград суглуулагша Елена Брага.

ТАСС-ай фотохронико.

ТЕХНИКЫН ЭЗЭН

ТАРЯА хуряалга үглөө мүнөөгүй эхилхэ гэжэ хүнүүдэй хүл хөөрсэг боложо байһан үе һэн. МТМ-гэй ехэ хашаа соо хүдэлгэгдэжэ байһан комбайнуудай хүнхинэлдэхэ абяан таһарнагүй. Комбайнер бүхэн өөһэд өөһэдынгөө агрегадай хажуугаар ехэл сүлөөгүй хүдэлнэд. Зариманиинь юундэшьеб һанаата болоһон янзатай, энэ тэрэ дутаһан деталь, частьнуудые бэдэржэ, мастерской, склад соогуур ороно, гарана.

Сэнгэ Доржиевич үни хада өөрөө заһабарилжа бэлэн болгоһон СКД-5 түхэлэй комбайнайнгаа хажуугаар баһал сүлөөгүй эрьелдэнэ, шүрэб шүнхыень үшөө дахин шангаажа мушхана, шухала деталь, частьнуудыень тоһодоно. Комбайнаа байра дээрэнь хүдэлгэжэрхёод, өөрөө тэрэнээ тойрожо ябаад, бүхы узел, түхеэрэлгэнүүдэйнь ямараар хүдэлхые ехэл анхаралтайгаар шагнаархан харана. Удаань мотоороо байлгаад, комбайн дээрэ гаража, доронь гульдиран орожо байгаад, юуешьеб дахин тааруулна, тодхоню хэбэртэй.

— Орхил даа, Сэнгэ, шиниие комбайн часы шэнгеэр хүдэлхэл байха даа. Өөрөөшье мэдэнэш, һайнаар заһабарилаа ха юмши. Харин миниил комбайнай коробко передачань найдабаригүйшэг байна. Шэнэлжэ табиха гэхэдэ, запчасть байхагүй. Яажа хүдэлхэ хүн аабиб? — гэжэ нэгэ залуушаг комбайнер хажуудань ерээд, уруу дуруушаг юумэ дуугарна.

— Үглөө мүнөөгүй тараанда орохоёо байгаад, энээн тухай «хэлэхэдэшниш юун үрэ болохоб даа. «Агнуурида гарахаяа байгаад, нохойгоо эдеэлүүлхэ» гэдэгнай энэл ха юм, — гэжэ Сэнгэ Доржиевич нүхэрөө бага дайран һагад хэлэнэ.

— Энээндэ би зэмэтэй бэшэб. Өөрөө мэдэнэш, һая болотор тракторта хүдэлөөд, хэдэхэн хоногойл комбайнаа заһабарилжа эхилээб, — гэнэ тэрэнь.

— Намайшье баһал автомашинаһаамни сүлөөлжэ үгөөгүй байжа, комбайн заһабарилгаа хожом эхилээ һэм. Тиигэбэшье үтлөөнэй бүрэнхыһөө үдэшын харанхы болотор хүдэлжэл, үсөөн үдэр соо бэлэн болгоо бэлэйб. Ондоо аргагүй байгаа. Мандаш механизаторнууд дутана ха юм. Үбэл, хабар, зунай сагта трактор, машинада хүдэлөөд, бидэш намар болоходо булта комбайнда һууха баатай болоно бшуу-бди. Тиимэһээ өөһэдөөл оролдожо агрегадаа заһабарилаагүй һаамнай, ондоо хэн һанаагаа зобохоб даа. Ёһотойл тарияшан хүн тиимэ байха зэргэтэй, — гэжэ Сэнгэ Бадмаев залуу нүхэртөө ойлгуулна. — Харыш даа ошоод, тэрэ бэрхэ комбайнернууд Норбо Гармажанов; Александр Метёлкин гэгшэдэй комбайниие. Бүхы юумэнь дард гэмэ һайнаар заһабарилагданхай, хэзээдэшье һаадгүйгөөр хүдэлхөөр болгогдоһон байхал, — гэнэ.

Залуу хүбүүншье сэдьхэлдээ зүбшөөжэ, өөрынгөө алдууе мэдэрнэ хэбэртэй.

— Зай, нүхэр, дан ехээр толгойгоо бү ганзагала. Нэгэ аргыень олохобди. Мүнөө таряанай эдеэшээтүй ногоон зандаа байһан дээрэнь тэрэ коробко передачыешни задалаад, аргатай соонь шэнэлжэ туршахабди. Хээрэ гараад эбдэржэ, һаатажа байхаһаань дээрэ ха юм. Таряалан дээрэ бүлэг бүлэгөөрөө сугтаа хүдэлхэ ха даа, шамайгаа харалсажа ябана бэзэбди, — гэжэ Сэнгэ залуу комбайнерай һанаае заһан, дала мүрыень аалихан альгадана.

Сэнгэ Бадмаев түрэл Борьёогойнгоо совхоздо эгээл арбан жэлдэ комбайнераар хүдэлнэ. Жэл бүхэндэ ехэ таряа хадажа, хуряажа, социалис мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ходол гаралсаһан байдаг. Жэшээнь, нёдондо өөрынгөө СКД-5 түхэлэй комбайнаар 800 гектар таряа хадаа, хуряагаа. Урзандын саада жэлдэ тэрэ СК-3 түхэлэй комбайнаараа 1.200 гектар таряа хуряагаад, Зэдынгээ аймагай комбайнернуудай дунда эрхимлэжэ, чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртөө бэлэй.

Хараха янзада набтаршаг аад, багжагар хүдэр бэетэй, сээжэрхэг, шүрбэһэлиг томо гартай, гуша һайса гарамгай наһанай энэ хүниие ёһотойл газарай эзэн, тарияшан хүн гэхээр байна. Буржагар хара үһэндэнь һолоомо һошын гү, али үбһэ ногооной гү бутархай аһалданхай, бүхы бэеднь талын һалхинай, эдеэшэжэ байһан тариянай үнэр шэнгэшэһэн хэбэртэй. Хүлһэндэ нэбтэржэ, нара, һалхи, бороодо ангантаһан самсынь ара нюрган бага сайран харагдана. Арадай баялиг — алтан тариян бэлэхэнээр абтадаггүй гэжэ гансахан энээн дээрэһээнь ойлгохоор.

«Манай Сэнгэ ямаршье машина, тракторые нюдөө аняад заһажархиха, техникэтэн багта тусгаар бэлигтэй хүн гээшэ» гэжэ нютагайнь зон хэлсэдэг. Нээрээшье тэрэ хүдөө ажахын техникэдэ хабаатай бүхы мэргэжэлые арбан хургандаал шудаланхай гэхэдэ алдуугүй. Автомашинын жолоошон, тракторист, комбайнер, электрик, слесарь, токарь — юрэдөө шадахагүй юумэнь үгы ха даа.

— Эгээл арбан дүрбэтэйдөө тракторай прицепщик болоһон хүм. Тэрэ гэһээр лэ техникэтэй бүхөөр нүхэсэгдөө даа. Хүгжэмшэ хүн ямар нэгэ инструментын аялга дуу шагнангүй байжа шададаггүй гэгшэ, тэрээн шэнги бишье трактор, машинын хүнхинөөе шагнангүйгөөр нэгэшье үдэр ябажа шадахагүй аа гүб гээд һанагшаб, — гэжэ Сэнгэ Доржиевич энеэбхилэн хэлэдэг юм.

— Механизаторнууднай булта энэ Бадмаевтал адляар үнэн сэхээр хүдэлдэг, иимэ шадабаритай, мэрг... байдаг һаань, бүхы ... хэды дахин бүтээ... жалтамнай арба ... байха һэн, — гэжэ ...гой совхозой глав...ном Иван Павлович ... хэлээ бэлэй.

Тээсгэн бүхэли ... комбайн заһабарил... шэлэн гэртээ ерэ... тарнь, совхозой гла... женер Александр Лу... орожо ерэбэ:

— Сэнгэ Доржие... һалхал болоош, Зэд... дээрэ манай совхозд... барилгын хэрэгсэл, ... шина техникэ, ... часть гэхэ мэтэ буу... на. Тэрэниие авто... ашажа, дары түргэ... хэрэгтэй болобо.

— Зай яахаб, ошо... деэ, — гээд лэ тэр... крантай машинаар ... станци ошожо, һүни... тангүй шахуу тэрэ ... ашааень асараа һэн.

Иимэрхүү юумые ... болоо һаа, захагүй ... Һаяшаг таряа хада... лэг эхилээд байхада, ... хүдэлдэг комбайнер ... сандр Метёлкинойнь ... дай юуниинь шьеб ... загуун дээрээ зог... Сэнгэ Бадмаев өөры... һалагша Равиль Сат... жэ залуухан хүбүүн... байнайнгаа руль бар... иигэжэ хэлэбэ.

— Ши ябажа ... Биш Метёлкиной ... та ошохомни, комба... эбдэрээ хаш. Туһала... ни.

Эдэ хоёр бэрхэ ... нёрнууд хоорондоо ... сэн ажалладаг юм. Ти... шье нүхэрэйнгөө агре... эбдэрээд зогсоо һаань ... хажуугаарнь тойроод ... дэшье гарахагүй. Тү... шадаа комбайнайнга... лооe барюулаад, ... өөрөө буужа туһал... эбдэрһыень заһалса... Хоёр хүн эбдэрһэн ... түргэн усадхаха байна... Мүн али нэгэ ком... часшье үлүү мини... һаань, хэдэн гектар ... дутуу хадагдаха гэжэ ... нэ ха юм.

Һаяшаг Нюга нюта... люурма үргэн таря... гүүр хорёод комбайн ... сын ургаса амяарлан ... жа, зэлэ татан ябаа ... дэнэй дунда бункер ... улаахан туг хадхаһан ... Бадмаевай комбайн ... лэнхэй, добтолгодо ... ябаһан «талын он... дай» флагман-манлай ... гээр харагдаа бэлэ... лэ даа. Мүнөөшье хур... түрүүшын үдэрһөө ... агрегат бүтээсэ ех... хүдэлнэ бшуу.

М. НАМЖИ[Л...]
Зэдын аймаг.

Республикын худөө ажахын дээдын зургаануудта

ҺОЛООМО ҺҮРИЛЭГШЭДТЭ—ШЭНЭ ТҮЛӨӨҺЭН

Республикын Хүдөө ажахын министерство совхозуудай нэгэдэлтэй, хүдөө ажахын болон бэлэдхэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обкомтой хамта энэ жэлэй ургасын һолоомо суглуулха, һүрилхэ, тюк болгон ябталха хүдэлмэридэ ябажа байһан колхозникүүдэй, совхозуудай хүдэлмэришэдэй ажалай түлөөһэнэй гурим зохёожо, тэрэниие хэрэглэхээр колхоз, совхозуудтаа дурадхаһан байна. Тиихэдээ һолоомо суглуулха, һүрилхэ хүдэлмэриие түргэн болзорто үнгэргэхын тула эндэ ажаллажа байһан хүнүүдые урмашуулха гэһэн гол зорилго табигдаа.

Эдэ хүдэлмэрилэгшэдтэ ажалай түлөөһыень һүрилэгдэһэн, тюк болгогдоһон һолоомоной центнер бүриин түлөө үгэхөөр тогтоогдоо. Энэ үшарта һолоомоной ургаса, тэрэнэй хуряалга хэр зэргэ оньһожоруулагдааб гэжэ харалсаха байна.

Гэхэтэй хамта, һолоомо хуряалгада ябагшадта саг үргэлжэ нэмэжэ байха түлөөһэн (расценкэ) хэрэглэхээр дурадхагдаа. Жэшээнь, түрүүшын 7 нормо дүүргэхэлээрнь, саашадаа түлөөһэниинь центнерэй 25 процент дээгүүр болохо. Дахяад 7 нормо хүсэлдүүлхэдэ түлбэринь 50 процент нэмэхэ. Тиин 21 нормо дүүргэхэлээрнь түлбэринь хоёр дахин ехэ болохоор хараалагданхай. Тиимэһээ нормоёо үдэр бүри ехээр үлүүлэн дүүргэжэ ябаһан хүнүүд ажалай ехэ түлөөһэ абаха болоно бшуу. Хуряалгын һүүл тээшэ, газаа хүйтэрөөд, хүдэлмэриин бэрхэшээлтэй болоод байхада, хүнүүдэй урматайгаар ажаллаха аргые энэ гурим олгоно гээшэ.

Энээниие нэгэ тодорхой жэшээ дээрэһээ элишэлжэ болохо. Түмэр аргамжатай нагшуургаар гектарай 10 центнер һолоомо гараха поли дээрэһээ ДТ-75 тракторнуудаар 400 метр газарта шэрэжэ, тэрэниие 7 хүнтэй звеногой һүрилхэдэ, үдэртэ 42 тонно нормо тогтоогдоно. Тэрэнэй тонно бүхэниинь 61 мүнгэтэ (районно нэмэлтые оруулалсангүй) байха. Иимэ түлөөһэн 7 нормын түлөө гэхэ гү, али 294 тонно һүрилтэрөө абаха юм. Саашадаа 295 тонноһоо 598 тонно хүрэтэр гэхэ гү, али удаадахи 7 нормонь 25 процент дээгүүр — тонныун 76 мүнгөөр түлэгдэхэ. Хойшодоо 589 тонноһоо 883 тонно хүрэтэр центнерэй 91 мүнгэ гэхэ гү, али 50 процент дээгүүр түлэгдэхэ жэшээтэй. 883 тонноһоо ехэ һолоомо хуряахадань, тэрэнэй тонно бүхэнэй түлөө хоёр дахин ехэ—1 түхэриг 22 мүнгэ түлэгдэхэ байна.

Мүн иимэрхүү гуримаар һолоомо тюк болгожо байһан хүнүүдэй ажалай түлөөһэн тогтоогдоно. Түмэр аргамжатай нагшуургаар гектарай 10 центнер һолоомо гараха поли дээрэһээ ДТ-75 трактораар 400 метр газарта шэрэжэ, һолоомоёо ППВ—1,6 түхэлэй пресс-подборщик хэрэглэжэ, тюк болгоод, тэрэнээ тракторай волокушаар тэргэдэ ашажа, һүрияхэ газартаа асараад, һүри табиха машинаар буулгаһан, һүрилһэн байбал, тонно бүхэнэйнь түлөө 2 түхэриг 85 мүнгэн үгтэхэ юм. Халаанайнь нормо 17 тонно байхаар тогтоогдонхой. Түрүүшын 7 нормын—119 тонныун түлөө дээрэ дурсагдаһан түлөөһэн үгтэхэ. Харин 120 тонноһоо захалаад, 238 тонно хүрэтэр түлбэринь 25 процентээр дээшэлжэ, тонноиь 3 түхэриг 56 мүнгэтэ болохо байна. Удаадахи 7 нормонь гэхэ гү, али 239 тонноһоо 357 тонно[...] тэр 50 процент дээгүү[р ...] нын 4 түхэриг 27 мүнг[э ...] лэгдэхэ юм. 357 тонноһ[оо ...] шэ энэ аргаар һолоомо [...] хада хоёр дахин ехэ [...] бүхэнэй түлөө 5 түхэр[иг ...] мүнгэ түлэхөөр хараал[...]хай.

Гадна һолоомо хуряаһа[н ...] гада болон звеногой гэ[...] бүхы суглуулһан һолоом[...] 10 процентые, энэ хүд[...] дэ хэр зэргэ хабаадаһые[...] ралсажа, хүн бүхэндэ 15 [...] нерһээ ехэ бэшэ һолоом[...] сэбөөр хараалагдаһан [...] үгэхэ гэжэ тогтоогдон[...].

Б. ЦЫБИК[...]
Бур. АССР-эй хүдөө а[жахын] министрэй орло[...]

ХҮНЭЙ АЖАҺУУДАЛАЙ ЭРИЛТЭ ҺАЙНААР ХАНГАХА

Партиин XXIV съезд хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ хангаха асуудалда ехэ анхарал хандуулаа. Табан жэлэй туршада соо хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ хангалтын хэмжээе 2 дахинһаа бага бэшээр дээшэлүүлхэ, тэрэ тоодо худөө нютагуудта 2,8 дахин дээшэлүүлхэ шухала гэжэ съездын шиидхэбэри дотор хэлэгдэнэ.

Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет съездын шиидхэбэри дүүргэлтэ болгон табан жэлэй туршада хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ хангалгын хэмжээе 1,5 дахин дээшэлүүлхэ шухала гэжэ тогтоогоо.

Ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүд болон тэдэнэй гүйсэдкомууд дээрэ абтагдаһан тогтоолые дүүргэхэ зорилгоор шанга хиналта тогтоогдоһон байна. Энээнэй ашаар хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ хангадаг предприятинуудые олошоруулха, мэргэжэлтэдые бэлдэхэ хэмжээ абаринууд амжалтатайгаар дүүргэгдэнэ. Һүүлэй жэлнүүдэ 20 гаран томо предприяти баригдажа тушаагдаа, тэрэ тоодо хубсаһа сэбэрлэдэг, будагта оруулдаг фабрика, гэрэй нарин хэрэгсэлнүүдые заһадаг, радиотелевизионно аппаратуранууд заһадаг мастерскойнууд баригдажа ашаглагдаһан байна.

Мэргэжэһэн предприятинуудые нэгэдүүлһэнэй ашаар хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ хангалга һайжараа. Мүнөө үедэ республикада үйлэдбэриин дүрбэн объединени (хубсаһа оёдог, гутал, гэр байрын зүйлнүүдые заһадаг, радиотелевизионно аппаратура, гэр байра заһадаг, баридаг нэгэдэлнүүд. Ажал оньһожоруулагдаһан табан томо предприятинууд) байгуулагданхай. Эдэ нэгэдэлнүүд республикын хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ хангалгын хэмжээнэй 77 процентые эзэлдэг байна. Мэргэжэһэн томо предприятинууд жэжэ предприятинуудта орходоо булюу һайн байһанаа харуулаа. Иимэ предприятинууд түрүү технологи хэрэглэхэ, хангалгын шанар һайжаруулха талаар онсо һайн байһанаа гэршэлнэ.

Ажаһуудалай эрилтэ хангадаг предприятинуудта жэл бүри 400 шахуу технологическа шэнэ түхеэрэлгэнүүд ашаглалгада үгтэнэ. Энээнэй ашаар гутал түргөөр заһаха, хубсаһа элдэб будагта оруулха, оёхо ажал бүхыдөө шахуу оньһожоруулагдаа.

Предприятинуудые томодхон нэгэдүүлхэ, мэргэжүүлхэ хүдэлмэри саашадаашье үргэлжэлүүлэгдэхэ юм.

Хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ хангадаг предприятинуудта партийна, советскэ органуудай зүгһөө зохихо анхарал хандуулагдадаг болоһоной ашаар зарим тэды амжалта туйлагдаа. Байгша оной түрүүшын хахадта хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ хангаха түсэб 108 процент дүүргэгдээ.

Мүнөө үедэ республикымнай хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ хангаха 568 ателье, мастерскойнууд ажаллана. Тэдэнэй 268-ниинь худөө нютагуудта хүдэлнэ. Багашаг тосхонуудта, отара болон фермэнүүдтэ хүдэлэгшэдэй ажаһуудалай эрилтэ хангаха зорилгоор республикадамнай тусхай 51 автомашина 141 маршрудаар ябадаг болоо.

Томодхогдоһон, техническэ талаараа һайнаар хангагдаһан предприятинуудай олошорхотой хамта һайн мэргэжэлтэдые, олон һалбаринуудай бэрхэ мастернуудые бэлдэхэ зорилго табигданхай. Хэрбээ 1970 ондо ажаһуудалай эрилтэ хангадаг предприятинуудта техническэ дээдэ, дунда эрдэмтэй 181 хүн хүдэлжэ байгаа һаа, мүнөө 274 хүн болотороо олошороо.

Мүнөө үедэ хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ хангадаг республикымнай предприятинуудта 5 мянга гаран хүн ажаллана. Тэдэнэй олонхинь ажалаа һайнаар шудалһан, мэргэжэлдээ дуратай, бэрхээр ажалладаг хүнүүд юм.

Республикын хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ хангадаг предприятинуудай дунда мүрысөөн дэлгэржэ, 1972 оной гурбан кварталай дүнгөөр ажаһуудалай эрилтэ хангадаг Загарайн комбинат худөөгэй комбинадуудай дунда нэгэдэхи һуури эзэлһэн байгаа. Энэ комбинадай хид байгша оной түсэб болзорһоонь урид дүүргэхэ талаар худөөгэй комбинадуудай дунда социалис мүрысөөн үүсхээ.

Малшадай ажаһуудалай бүхы эрилтэ хангаха талаар Захааминайхидай түрүү дүршэл республикын бүхы аймагуудта дурадхагдаа. Ажалшадай депутадуудай Захааминай аймагай Соведэй баталһан графигай ёһоор, колхоз, совхозуудай малай фермэнүүд дээгүүр хараалагдаһан үдэрнүүдтэ тусхай бригаданууд ябана. Тэдэ бригаданууд лектор, киномеханигһаа, ажаһуудалай эрилтэ хангадаг хүдэлмэрилэгшэдһөө (хубсаһа эсхэгшэд, парикмахер, гуталшан, час заһадаг мастер), библиотекарьһаа бүридэдэг.

Зүгөөр Бэшүүрэй, Хориин, Зэдын аймагуудта тусхай нэгэшье байра баригдаагүй, хуушан байрануудшье үгы байһаар.

Худөө нютагуудтахи хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ хангалтада нютагай Соведүүдэй ехэ үүргэтэй байһаниинь Кабанскын аймагай жэшээ дээрэһээ элеэр харагдана. Аймагай Совет, мүн депутадууд хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ хангадаг предприятинуудай материальна-техническэ бааза бэхижүүлхэ талаар ехэ ажал хэһэн байна. Эндэ ехэ комбинат баригдажа, досоонь парикмахерска, фотографи, оёдолой цехүүд, гуталай мастерской түхеэрэгдээ. Гадна, гэр соо хэрэглэгдэдэг орёо техникэ, радиотелевизионно аппаратура заһабарилха хоёр филиал нээгдээ. Аймагай колхоз совхозуудай гол буусануудта ажаһуудалай эрилтэ хангадаг 6 гэр, захил абадаг 4 пункт хүдэлнэ.

Хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ хангаха асуудал республикын Министрнүүдэй Соведэй заседани дээрэ саг үргэлжэ харагдажа, нютагуудтахи Соведүүдэй анхаралда табигдажа байдаг. Хяагтын аймгүйсэдкомой, мүн бусадшье аймгүйсэдкомуудай тоосоонууд республикын Министрнүүдэй Соведэй заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдэһэн байна.

Мүнөө үеын технологическа түхеэрэлгэнүүдээр хангагдаһан ажаһуудалай эрилтэ хангадаг комбинадуудые аймагай түб тосхон бүхэндэ, худөөгэй ехэ ехэ тосхонуудта бариха, колхоз, совхозуудта ажаһуудалай эрилтэ хангадаг байшангуудые, юумэ тушаан абадаг пунктнуудые бариха шухала гэжэ республикын Министрнүүдэй Соведэй тогтоол дотор дурадхагданхай.

Энэ жэлдэ ажаһуудалай эрилтэ хангаха предприятинуудые барилгада бүхы дээрээ 1 миллион 230 мянган түхэрит һомологдоо. Барилгын хэмжээе үргэдхэхэтэй хамта шанарыень һайжаруулха асуудалда саг үргэлжын анхарал хандуулха шухала байна.

Гэхэ зуура, зарим барилга ехэ удаанаар бодхоогдожо, мүнгэ зөөри хэрэглэгдэнгүй үлэшэнэ. «Забайкаллес» комбинат (Онохойн посёлогто), Сэлэнгын целлюлозно-картонно комбинат (Селенгинск посёлогто), Тимлюйн цементын завод (Каменск посёлогто), түмэр замай 6-дахи отделени (Бабушкин хотодо) ажаһуудалай эрилтэ хангаха предприятинуудые яаха аргагүй удаанаар бодхооно.

Соведүүдэй нютагуудтахи органууд эдэ бүгэдые хараадаа абажа, хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ хангаха, ажахын хүтэлбэрилэгшэдтэ шанга эрилтэ табиха зэргэтэй.

Ажаһуудалай эрилтэ хангаха талаар элдэб арга боломжонуудые хэрэглэхэ, хүнүүдэй захил шанар һайнтайгаар, түргөөр бүтээхэ хэрэгтэ саг үргэлжын анхарал хандуулагдаха зэргэтэй. Энэ талаар һүүлэй үедэ бага бэшэ ажал хэгдээ гэбэшье, үшөөл ехэ юумэн хэгдэхэ байна.

Шалгалтануудай һүүлээр хэдэн предприятинуудта дутагдалнууд элирүүлэгдээ. Хубсаһа, гутал оёхо, мебель бүтээхэ, ажаһуудалда хэрэгтэй орёо техникэ заһабарилха технологи сахигданагүй. Захилнуудай шанар муутайгаар, удаанаар бүтээгдэһэнэй шалтагаанаар тэдээнээ һөөргэнь абахаяа арсаһан баримтанууд үсөөн бэшэ дайралдана.

Хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ хангалгые һайжаруулха, бии байһан дутагдалнуудые усадхаха зорилгоор хото, худөө нютагуудтахи тусхай предприятинуудай материальна бааза һайжаруулха шухала байна. Энээнтэй дашарамдуулан, Улаан-Үдэ хотодо 1973—1975 онуудта ажаһуудалай эрилтэ хангадаг байшан, 300 мянган түхэригэй продукци гаргаха хүсэтэй хубсаһа оёдог ателье, Ивалга, Мухар-Шэбэр тосхонуудта тусхай комбинадууд баригдаха юм. Гадна, Онохойн посёлогто, Бабушкин хотодо, Наушки, Зэдэ станцинуудта, Хэрэн тосхондо ажаһуудалай эрилтэ хангадаг комбинадууд үргэдхэгдэхэ байна. Худөө нютагуудта фото-нэгэдэлнүүдые бии болгохоор, хэрэгсэлнүүдые заһабарилхаар абадаг пунктнууд үргэдхэгдэхөөр хараалагдана.

Министерствын, мүн ажаһуудалай эрилтэ хангадаг предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд предприятинуудай барилгые түргэдхэхэ, оньһожоруулгын хүдэлмэри һайжаруулха талаар бүхы хэмжээ абаха зэргэтэй.

Хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ хангадаг предприятинуудые хүдэлмэришэдөөр хангахын тула 3 мянга гаран хүниие элдэб мэргэжэлдэ һургаха шухала байна. Энээнтэй дашарамдуулан, республика соогоо техническэ училищи бариха тухай асуудал шиидхэхэ хэрэгтэй. Тэндэ радиомеханигуудые, гутал оёдог, заһадаг хүнүүдые, хубсаһа эсхэдэг, час заһадаг хүнүүдые, ажаһуудалда хэрэгтэй зүйлнүүдые заһабарилдаг слесарьнүүдые, мүн бусадшье мэргэжэлтэдые бэлдэжэ болохо юм.

Энээндэ хабаатай нэгэ асуудалда зохихо анхарал хандуулмаар байна. Ажаһуудалай эрилтэ хангадаг предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд, сельскэ, поселково, аймагай болон городой Соведүүд нютагай залуушуулые шэлэжэ абаад, зохихо училищинуудта эльгээхэ зэргэтэй. Предприяти, аймаг, город бүхэндэ хүсэд хүрэхэ, янза бүриин мэргэжэлтэй мастернуудые бэлдээд, ажалдань удаан байлгахын тула ажаһуудалай таатай зохид эрхэ байдал хангаха шухала.

Ажаһуудалай эрилтэ хангалгын һайжархатай хамта хүн зондо энэ талаар бүри олон зүйлэй туһаламжа хүргэгдэдэг боложо, үйлэдбэринь улам нарижуулагдан һайжарха байна. Энээнтэй дашарамдуулагдан мэргэжүүлэгдэһэн предприятинуудые городуудта бии болгохо талаар саашадаашье ехэ ажал хэгдэхэ юм. Тэдэ предприятинууд микрорайонуудта захил абадаг пунктнуудтай байха зэргэтэй.

Худөө нютагуудай хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ хангаха гол газарынь комбинат байха юм. Тэндэ тусхай ателье, мастерскойнууд түхеэрэгдэхэ болоно.

Колхоз, совхозуудай гол буусануудта мастерскойнууд болон байшангуудые, ажаһуудалай эрилтэ хангадаг комбинадуудые гү, али юумэ тушаан абадаг пунктнуудые барижа, тэндээ орёо бэшэ ажал хэхэ шухала.

Худөө нютагуудтахи бусад томошог тосхонуудта тушаан абалгын пунктнуудые бии болгохо хэрэгтэй. Колхоз, совхозуудай эдэ пунктнуудта парикмахерай, мүн ондоошье мэргэжэлтын ажаллаха газар байха зэргэтэй.

Тушаан абалгын пунктнуудые эмхидхэхэ аргагүй бага тосхонуудта хүн зонһоо захилнуудые абадаг болоо һаа, һайн. Энэ ажалда колхоз, совхозой библиотекарь болон кладовщигые, тусхай хэлсээгээр хабаадуулжа болохо байна. Тиимэ ажалтай зонууд захил абаһанайнгаа, мүн һөөргэнь бусааһанайнгаа түлөө нэмэлтэ түлбэри абаха зэргэтэй.

Гадна ажаһуудалай эрилтэ хангадаг аймагай комбинадууд нүүдэл мастерскойнуудые бии болгохо уялгатай.

Аймагай комбинадууд худөөгэй хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ һайжаруулха зорилгоор городуудтахи тусхай предприятинуудтай хэлсээ баталха, аймагуудта хэхэ аргатай захилнуудые бүтээлгэхэ зэргэтэй. Тиимэ захилнуудай тоодо хубсаһа будагта оруулха, орёо техникэ заһуулха, шэнэ мебель захиулха ажал оролсохо байна.

Ажалшадта таатай зохид арга боломжо хангаха зорилгоор ажаһуудалай эрилтэ хангадаг газарнуудые неделидээ 7 үдэр хүдэлгэдэг болгохо, ажалыень үдын забһарлалгагүйгөөр 1,5—2 халаан соо эмхидхэдэг болгохо шухала.

Хүн зоной захил һайнаар дүүргэхэ, болзорыень хорооохо асуудалда гол анхарал хандуулха гэээшэ ойрын жэлнүүдтэ хэгдэхэ ажалай гол шэглэлнүүдынь мүн болоно.

Эдэ бүхы зорилгонуудые бэелүүлхэ хэрэгтэ ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүд гол анхаралаа хандуулха зэргэтэй.

Г. ЕРЕМИН,
Буряадай АССР-эй ажаһуудалай эрилтэ хангалгын министр.

ТОЛИЛОГДООГҮЙ... ЮУНДЭ?

Редакцида ерэһэн шүлэгүүдэй шэнжэлэл

...хилэн бэшэгшэдэй олонхинь шүлэг, рассказуудһайса заһажа, һайнаар хижэ үзөөдүй аад, редакцида эльгээхэеэ яарана! ...шье, нэгэ талаар, ойлгоотой ааб даа. Тэрэ дороо ...тэдэ хэблүүлээшьегүй һаа. ...акциин зүгһөө зүбшэл заа... абажа, шүлэг зохёолгын ...гуримтай бүри дүтөөр ...саха гэжэ һанадаг ха. ...шье мэдэһээр, иимэ «зо...» газетэдэ гарадаггүй ха.

...шүлэгүүдэйнь дутуу дунда элирүүлһэн, гол түлэб ...ень тайлбарилһан шэнэ... манай газетэдэ үе болон лэ хэблэгдэжэ байдаг. ...өөр хайшан гэжэ шүлэг зохёохо һайн байдаг бэ гэжэ зүбшэл заабари редакциин ...гүй бшуу. Ёһотой зо..., шүлэгшэн болохоор ...һэн авторнуудай түрүүшын мүрнүүд... уяһатай, онсо өөрын ша... байдаг хэбэртэйгшэ.

...ыень хэлэхэдэ, олонхи ...уудай шүлэгүүд хэды ...н шэнжэлэлдэ ороһон бай... Шүлэг найруулгада нарин хандажа, өө мөөгүй болоонь заһаха юм бэзэ гэжэ ...хадаш, үгыл даа, хуушан ...раа гэхэ гү, али муу ...ртай шүлэгүүдые эльгээдэг байдаг. Шүлэг бү бэ... гэжэ хэлэгдэнэгүй. Эрһайнаар бэшэгдэһэн шүлэгүүд манай газетэдэ саг ...жэ тунхаглагдажал бай...

...эһэнь, залуу бэшэгшэ ...й Бабуев үнинэй шүлэг ...ёно. Бараг һайн гэжэ һанаһан шүлэгүүдыень заһамүлижэ байгаад, газетэдэ ...дахин гаргаа һэмди. Заушарта шүлэгүүдынь шэнжэлдэшье ороһон, автор ...ламтаашье абаһан байха. ...г зохёолгодоо тон харюутайгаар хандажа, мүр ...ниень заһажа, мүлижэ ...ха гү гэжэ найдагдаа бэ... Сэхыень хэлэхэдэ, С. Бабуев зохёохы талаар ургаагүй, ...барханаар бэшэгдэһэн шүлэгүүдые эльгээнэ.

> «Тоонто һайхан Санагамни
> Тайга хүбшөөрөө суутай
> юм.
> Ажалша улад зониинь
> Ажалаараа ходо суутай юм.
> Уужамхан тоонто
> Санагамни
> Уранхан-Дүшэһөөн эхитэй
> юм.
> Урдаад ерэһэн Сэхирни
> Уулынгаа үндэрһөө эхитэй
> юм»,

— гэжэ Сергей Бабуев «Санагамни» гэжэ шүлэг соогоо бэшэнэ. Энэ шүлэг хилбарханаар зохёогдоо гэжэ сэхэ хэлэтэй. Арадай дуунай аялгаар найруулхые оролдоол ха. Тэгэд Санага нютагай түхэл шарайе, үзэсхэлэнтэ гоё байгаалине, үнэхөөрөөшье ажалша бэрхэ зониинь гэрэлтэ һайхан образые автор нэгэшье мүртөө харуулхые оролдоогүй. «Санага» гэжэ гаршагыень абаад, ондоо нютагай нэрэ бэшээ һаа, удхань оройдоошье хубилхагүй. Тиигээд ерэхэлээрээ, залуу бэшэгшэ тоонто һайхан нютагаа онсо өөрын нюдөөр хужарлан харадаггүй, гоё һайханииень хёрхоор зураглажа шаданагүй. Ушар иимэһээ имагтал түрэл хизаартань сэхэ хабаатай уран гоё зэргэсүүлгэ, урдань хэрэглэгдээгүй жэшээнүүдые оруулнагүй. «Тайга хүбшөөрөө суутай юм» гэжэ бэшэхэдэнь, бидэ гайханагүйбди. Юуб гэхэдэ, иимэрхүү зэргэсүүлгэ үни хада хэрэглэгдэһэн, мүнөө сагай шүлэг зохёолгын үндэр хэмжээндэ лажашье таарахагүй, харюусахашьегүй байна.

«Ажалша улад зониинь» гэжэ нэгэ мүртөө бэшэһэн аад, удаадахи мүртөө «ажалаараа ходо суутай юм» гэжэ хамаагүй шурьюулжархинал даа. Энэнь юун гэһэн удхатай юм? «Ажалша» гэжэ бэшэһэниинь багадаад, үшөө «ажалаараа» гэжэ дабтахадань, бүришье һонигүй болоно. Энэнь хадаа авторай шүлэг найруулгадаа ёһо тэдысэ хандадагые үшөө дахин гэршэлнэ. Удаадахи хоёр бадагынь тон иимэрхүү, бэе бэеэ дабтана.

«Хун шубууд» гэжэ шүлэгынь уран найруулгын, гол түлэб удхын талаар ёһотой зохёол болоогүй. Уншахада хүжүүн, шэхэндэ хажараар дуулдана.

> «Уужам дэлхэйн хүрьһэн
> дээгүүр,
> Үһа мүрэнэй урадхал
> дээгүүр»

— гэжэ уншанабди. Зүгөөр хун шубууд үнэхөөрөөшье зэлэ татан ниидэдэг юм бэзэ. Харин автор «газарай хүрьһэнһөө», «уһанай урасхалһаа» ондоо үгүүлэл оложо шадаагүй. Һүүлэй һүүлдэ сэдьхэлынь хүлгэн хүдэлжэ, шубуудай хойноһоо ниидэхэ дураниинь хүрэшэнэл даа. Юундэ, ямар шалтагаанһаа болоҗо сэдьхэлээ хүдэлгэхэ болоо юм?

Сергей Бабуев мүнөө Буряадай багшанарай институдай буряад хэлэнэй факультедтэ һурана. Уран зохёол уншадаг, шүлэг найруулгын ёһо гурим мэдэхэл ёһотой. Иимэ дээрэһээ шүлэг бэшэлгэдэ дан лэ хилбарханаар хандажа яашье болохогүй бшуу.

> «Бидэнээ тэжээдэг үгэрсэ,
> хартаабха, помидор
> Бээз оройимонхой шүдэр
> үбһэндэ зохидоор.
> Хоорондонь тэдэнэрэй
> үрмэдэһэн хяаг
> Хоолыень буляалдан
> һархайлдан һахяа»

— гэжэ **Бабасан Банзаракцаев** (Улаан-Үдэ) бэшэнэ. Оройдоо дүрбэн бадагһаа бүридэһэн «Бог үбһэн» гэжэ шүлэгынь зохёол болоогүй. Үндэһэн буряад үгэнүүдэй һубарилдал автор мэдэнэгүй. Толгой холбохын, рифмэ хэхын тула нэрлүүлэгшэ, хэлэгшээ худхажархина. Тиимэһээ мэдүүлэлынь модохи, тордиһогүйгөөр уншахын аргагүй. «Бээз оройимонхой шүдэр үбһэндэ зохидоор» гэһэн мүрыень ойлгохонь бэрхэтэй. Үгын һубарил алдагдаа. «Хоорондонь тэдэнэрэй үрмэдэһэн хяаг» гэжэ бэшэһэниинь бүришье муу, оройдоо ямаршье удхагүй.

«Хорин дүрбэдэхи аудитори» гэжэ гаршагтай шүлэг **Ханда Дашиева** (Улаан-Үдэ) эльгээгээ. Тухайлхада, дээдэ һургуулида орохо хүсэлэнтэй тэдыдэхи таһалга соо шалгалта барижа байһанаа бэшээл ха. Зүгөөр басаганай баясаһаншье ойлгосотой юм бээз. Тиигэбэшье энэнь шүлэг болоогүй, миил толгой холбоһон модохи үгүүлэл болошоо.

> «Тээ саана байгаашань
> (Түрэл хэлэниинь буряад
> хаш)
> Тэбдэн байжа хаялна:
> — Тут, знаете, конкурс
> Такой уж небольшой!»

— гэжэ бэшэхэдэнь, даншье һонигүй, аяшьегүй байна. Тэрэ басаганай ородоор дуугаралга шүлэг зохёолгодо ямар хабаатай байгааб? Шүлэг найруулгын ёһо гурим мэдэхэгүй дээрэһээ ташха буруу, одоо таарахагүй үгүүлэлнүүдые хүсөөр шахуу няажархихада муу ха юм. Залуу автор юундэ, хэндэ зорюулжа энэ шүлэг бэшээ хаб? Ойлгохын аргагүй. Ямаршье тобшолол байхагүй.

> «Хоёын замда ябаһан
> Ходо бага хүбүүдээ
> Одоошье ехээр һанан,
> Олол харанаш зүүдэндээ»

— гэжэ. **Сономс Шарбунаев** (Улаан-Үдэ) «Эжы» гэжэ шүлэгтөө бэшэнэ. Сэрэгэй албанда байһан хүбүүгээ энхэрэн һанажа, бусажа ерэхыень хүлеэһэн эжы тухай уянгатуулан бэшэхые хүсэһэн байна. Теэд энэнь уянгата шүлэг болоҗо шадаагүй. Тиихэдэ автор буряад хэлэнэй дүрим мэдэнэгүй, үгэдөө хайша хэрэгээр хандана. Ушар иимэһээ дээрэ дурсагдаһан бадаг мэдүүлэл болоодүй, мухардаа ха юм. Тон иимэ дутагдалнууд бэшэшье шүлэгүүдтэнь дайралдана.

Дүрбэн авторай шүлэгүүдые хаража үзөөбди. Шүлэг найруулгын талаар **С. Таряшинов** (Түнхэн), **Т. Жалсарайн** (Ахын округ) болон бусад олохон залуушуул мүн баһа иимэ дутагдалтай.

Буряад номуудые олоор уншаха, хэлэ бэшэгээ баяжуулха хэрэгтэй. Уран хурса шүлэгүүдые зохёожо һурахын тула түрүүшээр статья, зураглал бэшэжэ туршахада яахаб. Эрхим һайн ажалаараа алдаршаһан түрүүшүүл тухай бэшэхэдэ, бүришье туһатай байха бшуу.

М. ОСОДОЕВ.

Бэшүүрэй аймагай Соведэй гүйсэдкомой милициин таһагай коллектив БурАССР-эй дотоодын хэрэгүүдэй министерство дотор эрхим ажалаараа шалгарна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: уголовно мүрдэлгын инспектор, ВЛКСМ-эй гэшүүн Иван Афанасьев (зүүн гарһаа) ахалагша мүрдэгшэ Иннокентий Фалилеев хоёр.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ЭЭЛЖЭЭТЭ НОМЕРЫЕ ИРАХАДА...

«Наука и религия» гэжэ һара бүри гарадаг журналай 8-дахи номер уншагшадта хүрэжэ ерэбэ. Тус журналай хуудаһануудта «Хүндэ хүн тухай» гэһэн шэнэ гаршаг доро элдэб материалнууд хэблэгдэдэг болохонь. Хүнэй үбшэн, элүүр энхэ байдал, абари зан, ухаан бодол... хүнэй махабада шудалха талаар шэнэ тодорхойлолтонууд... научна лабораторинууд сооһоо репортаж, элитэ эрдэмтэдтэй хөөрэлдөөн — эдэ бүгэдэ шэнэ гаршагта хабаатай байха. Энэ темэдэ зорюулагдаһан түрүүшын материал «Шажан — хүн — эрдэм наука» гэжэ нэрлэгдэнхэй. «Наука и религия» гэжэ журналай корреспондентын асуудалнуудта медицинын ба психологиин эрдэмэй доктор, РСФСР-эй эрдэм наукын габьяата ажал ябуулагша К. К. Платонов харюусаба.

Философиин эрдэмэй доктор Л. Митрохиной «Христиан шажантанай мүргэл научно-техническэ революциин үедэ» гэһэн томо статья эндэ толилогдобо.

— Һүүлэй жэлнүүдтэ бурхан шажанда шүтэхэ ушар бүхы дэлхэй дээрэ бага болоо, — гэжэ доктор Л. Митрохин заахадаа, тэрэнэй гол шалтагааниие энэ статья доторoo тодорхойлбо.

Барнаулай индустриально-педагогическа техникумэй һурагша П. Дик «Ондоо замаар» гэжэ гаршаглагдаһан статьягаа энэ номерто толилуулба. Бага балшар ябахадаа, шажан мүргэлэй сектдэ ябалсадаг, тэндэ ямар юумэ хэдэг байһан тухайгаа, мүргэлшэдһөө холбоогоо яажа таһалһан тухайгаа тодорхойгоор хөөрэнэ.

«Методико, бодото дүй дүршэл» гэһэн ниитэ гаршаг доро атеистическэ хүдэлмэри яажа ябуулдаг тухай хэдэн авторай статьянууд толилогдоо.

Литератор Владимир Соловьев ородой поэт Ф. И. Тютчевэй арад зондо һайнаар ойлгогдоогүй үлэһэн «буһалгаата» шүлэгүүдэй шэнжэлэл хэбэ. Энэ статьянь «Тютчевэй шүлэгүүдые дахин уншахада» гэжэ гаршаглагданхай.

Ажалшадай бэшэгүүдһээ

НАЙДАМТАЙ ХҮН

Ниитын малай тоо толгой олошоруулхые, ашаг шэмыень дээшэлүүлхые малшан бүхэн оролдоно. Тэдэнэй нэгэн болохо дүршэлтэй малшан Дондок Арсаланов Хүрбын совхоздо хүдэлһөөр үнинэй юм. Гэлэгма Дабаева гэжэ нүхэртэеэ Хүрбэ голой эрьедэхи Хэлтэгы гэжэ нютагта 84 тугал энэ зундаа харууһалжа гараа.

Ногооной нэмэтэйдэ һайса тугалнуудаа таргалуулжа абахын тула бэлшээриин һайниие бэдэрэн адуулна. Тугалай толгой бүриин шэгнүүр үдэртөө 800 граммаар нэмээхэ гэһэн түсэбтэй.

Ц-Х. ГОМБОДОРЖИЕВА.
Хориин аймаг.

Социалис оронуудаар

Түргэн хүгжэдэг һалбари

ВАРШАВА. - Гданьск хотын В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ судна бүтээлгын верфьһээ нэгэ доро 55 мянган тонно ашаа шэрэхэ судна бүтээгдэн гаргагдаба. Энэ судна мүнөө үеын түхеэрэлгэнүүдээр хангагданхай. Эндэ бүтээгдэһэн «Силезский повстанец», «Нарвик-2» түхэлэй теплоходууд ашаглахада таатай зохид гэжэ элирүүлэгдэбэ.

Польшын Арадай Республика хадаа дэлхэй дээрэ судна олоор бүтээдэг гүрэнүүдэй нэгэн болоно. Һүүлэй жэлнүүдтэ ороной промышленностиин энэ һалбари илангаяа хурдан түргэнөөр хүгжэжэ байнхай. Советскэ Союз судна бүтээхэ талаар Польшодо ехэ захил хэдэг болоһон байна. Тиигэхэдэ СЭВ-эй гэшүүн-оронуудтай энэ талаар хэлсээн баталагданхай юм. Үнгэрэгшэ жэлдэ ороной судна бүтээгшэд хамта дээрээ нэгэ доро 700 мянган тонно ашаа шэрэхэ хүсэтэй суднануудые бүтээн гаргаа. 1975 оной эсэстэ энэ тоонь 1 миллион тоннодо хүргэгдэхөөр хараалагдана.

Метро баригдана

ПРАГА. Чехословакиин ниислэл хотын баруун-урда зүгтэ 1,5 километр утатай метрогой барилга дүүргэгдэбэ. Тиигэжэ Прагын метрогой барилга бүхы дээрээ дүүрэнтэхэ дүтэлөө.

Газар доорохи түрүүшын «Ц» гэжэ трасса Нрагын баруун-урдахи шэнэ районние хотын түбтэй холбохо юм. Тэрэнэй утань хамтадаа 7 километрһээ үлүүхэн болоно. «А» гэдэг хоёрдохи линиин барилга түлэг дундаа ябана. Ниислэл хотын метро 3 линитэй байхаар хараалагданхай. Дүрбэдэхи линиин барилга мүнөө түсэблэгдэжэ байна. Тиигэжэ метро хадаа городой арад зоной инашэ тиишээ ябахада таатай зохид, тон түргэн зам болохо юм.

Прагын метрополитенэй барилга хадаа СССР ЧССР хоёрой хани барисаанай эли тодо жэшээ болоҗо үгэнэ. Прагын метрогой барилгашад совет нүхэдэйнгөө дүй дүршэл үргэнөөр хэрэглэнэ. Городой үйлсэнүүд доогуур туннель гаргалгада совет техникэ хэрэглэгдэнэ. Чехословакиин хүдэлмэришэд болон технигүүдтэ Совет ороной мэргэжэлтэд нүхэр ёһоной ехэ туһаламжа хүргэдэг байна.

Хүгжэн һалбарна

БУХАРЕСТ. Румыниин худалдаа наймаанай флот энэ табан жэл соо хурдан түргэнөөр хүгжэн һалбарна. Ашаа шэрэлгэдэ тэрэнэй хубита жэл бүри ехэ болоно. Румыниин тугтай худалдаа наймаанай суднанууд ганса энэ жэлдэ дэлхэйн 70 портдо ороһон байха юм.

Ороной худалдаа наймаанай ба загаһа олзоборилгын флодто жэл бүри шэнэ суднанууд ерэжэ байдаг. Байгша оной эхиндэ хамта дээрээ нэгэ доро 600 тонно ашаа шэрэхэ аргатай 62 судна байһан юм. Энэ жэлдэ үшөө 16 судна абтахаар хараалагдана. Ороной судна бүтээлгын промышленность ехэ ашаа шэрэхэ суднануудые бүтээжэ эхилээ. Энэ хэрэгтэ Советскэ Союз ехэ туһаламжа хүргэнэ.

Элүүрые хамгаалгын амжалта

ГАВАНА. Ласвильяс, Камагуэй провинцинуудай медицинын училищинуудые дүүргэһэн тухай диплом Кубын ехэ бүлэг хүбүүд, басагадта барюулагдаба. 600 шахуу фельдшер, санитар, шүдэнэй врач, акушер, фармацевт болон бусад мэргэжэлтэд республикын нютагуудта ажаллажа эхилхэнь.

Арадай засагай тогтоһон түрүүшын үдэрһөө эхилжэ, мэргэжэл һайнтай медицинын кадрнуудые бэлдэхэ асуудалда ехэ анхарал хандуулагдана. Һүүлэй 14 жэлэй туршада 6 мянга гаран медицинын хүдэлмэрилэгшэ Кубын университедүүдые дүүргээ. Революциин урда тээхи үеынхитэй жэшэжэ харабал, арад зоной элүүрые хамгаалгын хүдэлмэрилэгшэд 11 дахин олошороо. Тиигэжэ ороной нютаг бүхэнэй хүн зон медицинын һайн туһаламжа абаха аргатай болоһон байха юм. (ТАСС).

ПРИВОЛЖСКО СЭРЭГЭЙ ОКРУГ. Энэ зурагта буулгагдаһан частиин танкистнууд гурбан жэлэй туршада округайнгаа Сэрэгэй Соведэй дамжуулгын Улаан туг алдангүй ябана. Эрхим һайнаар һурадаг, сэрэгэй машинануудые мэргэжэлтэй бэрхээр шудалһан тэдэнэр иимэ үндэр шагналда хүртөө гээшэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: амаралтын үедэ. Һүүлэй һониниие радиогоор шагнажа һуухада аятай зохид.

ТАСС-ай фотохронико.

Үерэй аюул сарагшад

ОЛОНОЙ ХҮСЭН

— Манай эндэ үер болодог гээшэ. Зүгөөр мүнөө жэлэйхи шэнги үерые бидэ hананагүйбди, — гээд Мөөрөөшэ нютагай зон хэлсэнэ.

Үнэхөөрөөшье, тиимэ ха. Сүхэ гол hабаhаа халижа, уруудаhан хоёр талынгаа хадын бооринуудта хүрэhэн байна. Энэнь хоорондоо 10 гаран километрэй зайтай. Минута, час бүхэндэ нэмэжэ, эбхэрhэн долгёороо бүхы юумые хамажа урадхуулхаар ерэhэн уhые нютагай зон эрэлхэг зоригтойгоор, хамтынгаа хүсэ шадалаар угтаа.

Энээн тушаа КПСС-эй Хяагтын райкомой дэргэдэ эмхидхэгдэhэн үертэй тэмсэхэ штабай тэмдэглэлнүүдые харуулая.

Июлиин 23. 17 час. Шэтын Красночикойско районhоо Сүхэ гол ехээр нэмэжэ үргэлжэлhөөр гэhэн мэдээсэл абтаба. Энэ голоор hуурижаhан нютагуудта үертэй тэмсэхэ штабууд, дежурнанууд байгуулагдана. Уданшьегүй ехэ уhан Алтай, Шара гол хүрэбэ. Хүн зониие, мал болон зөөри хэрэгсэлнүүдые хуурай газарта зөөхэ захиралта үгтэнэ.

Энэ захиралтын ёhоор, тэрэ үдэртөө, hүниндөө ажахынуудай бүхы техникэ, хүнүүд, партийна, комсомолой организацинууд элсүүлэгдэжэ, хүн зон хогшол зөөритэйгөө Сүхэ голой олтирогууд дээрэ байhан мал зөөгдэжэ эхилнэ.

Июлиин 23. 22 час. Шара гол шадарай олтирог дээрэ Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозой 300 хашаrаг, хэдэн малшад үлэнхэй гэжэ аймагай штабта мэдээсэгдэнэ.

Сэрэгэйхид лодконуудаар, вертолёдуудаар ошожо, тэдэниие абарба.

Июлиин 24. Һүниин 3 час. Уhан түргөөр нэмэжэ, 3 метрhээ дээшэлбэ. Сагаан Шулуутай, Мөөрөөшэ тосхонууд уhанда абтаа. Мүн Наушка станциhаа, Харанхыhаа, иимэ мэдээсэлнүүд абтана. Телефонууд болон радиогоор аймагай бүхы хүн зондо үер тухай дуулгагдажа, үертэ абтаhан газарhаа гэр бүлөөрөө зөөхэ захиралта үгтэнэ. Партиин райкомой, аймагай Соведэй гүйсэдкомой харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд уhанда абтаhан ажахы бүхэндэ hүниндөө ябуулагдана. Мүн сэрэгэйхид бүхы техникэтэеэ элсүүлжэ, үертэй тэмсэнэ.

Хуурай газарта зөөhэн хүнүүдые ажаhуудалай талаар хангаха хэмжээнүүд хараалагдана. Палатканууд суглуулагдана, эдеэ хоол абаашагдана.

Зүүн хаяадаа гараhан Мөөрөөшын зондо. Сүхын заводой хүдэлмэришэдтэ Хүдэриин совхозhоо, Бэшүүрэй аймагhаа автомашинанууд элсүүлэгдэжэ, эдеэ хоол зөөдэг болобо.

Июлиин 25. Сүхын завод шадар уhан 5 метрhээ дээгүүр нэмэбэ. Автомашина болон тракторнууд ябахаа болёо.

Тиихэдэнь нютагай зон лодконууд дээрээ hуужа, эндэ тэндэ үлэhэн хүнүүд болон малые абарна. Сэрэгэй катер-лодконууд, вертолёдууд Сүхэ гол дээгүүр таhалдангүй эрьенэ: магад уhанда абтаhан малшье, хүншье харагдажа болохо ха юм.

Июлиин 26. Хүнүүд хуурай газарта зөөгдөө. Эдеэ хоолоор, палатконуудаар хангагданхай. Гадаадаhаа туhаламжа хэрэггүй, өөhэдынгөө хүсөөр үертэй тэмсэхэбди. Иимэ мэдээсэлнүүд уhанда абтаhан нютагуудhаа ороно.

Июлиин 27—28. Уhан татажа эхилээ.

Аймагай штабай бэшэhэн тэмдэглэлнүүд олон, хэдэн тетрадуудые эзэлнэ. Тэндэhээнь эдэл хэhэгүүдые буулгаабди. Ямар ехэ аюулай, гай гасалангай тохёолдоод байhые эдэшье тэмдэглэлнүүдhээ элирнэ бэшэ аал даа. Энэ үер тухай манай газетэ уншагшадтаа ходо дуулгажа байгаа. Хэды ехээр уhан нэмээ hэм гэжэ хэлэлтэгүй.

Иимэ аюулые Хяагтын аймагай ажалшад дабажа гараа.

—Урдын сагта иимэ аюулай болоо hаа, яахашье hэм бибди, бү мэдэе. Харин мүнөө бидэндэ туhаламжа ерэхэ гэжэ найдамтай байгаабди, мүн өөhэдөөшье уhанhаа гараха хүсэтэйшье, шадалтайшье байгаабди,— гээд Мөөрөөшын совхозой хүдэлмэришэн Б. Доржиев хөөрэнэ.

Энэ хэлээшыень баталhан нэгэ ушар. Мөөрөөшэ тосхондо июлиин 23-най hүни ехэ уhан ерээ, 24-дэ тосхон бүхыдөө нэгэ доро уhанда абташоо. Совхозой хүдэлмэришэд Барадий Доржиев, Владимир Юрөөлтуев, Владимир Чибаков, Чагдар Ванчиков, Виктор Двойнишников өөhэдөө, хэнэйшье захиралтагүйгөөр, түрүүшээр үбгэд, хүгшэдые гэрhээнь гаргажа, хуурай газарта абаашажа эхилээ. Тиигэhээр нютагай залуушуул сугларжа, трактораар, автомашинаар түрүүшын хүнүүдые зөөhөөр байтарнь, уhан бүри ехэ боложо, машина, техникэ ябахаяа болёо. Тиихэдэнь тракторист Барадий Доржиев өөрынгөө лодкоор, сэрэгэйхид катераар, Улаан-Үдэhээ вертолёдууд ерэжэ, хүн зониие малтайнь бүхыдэнь хаяа газарта гаргаа. Хадада нүүhэн зониие эдеэ хоолоор хангахын тула дүтын колхоз, совхозуудай автомашинанууд элсүүлэгдэжэ, райпотребсоюзай, рабкоопуудай хүдэлмэрилэгшэд яаралтай хэмжээнүүдые абаhан юм.

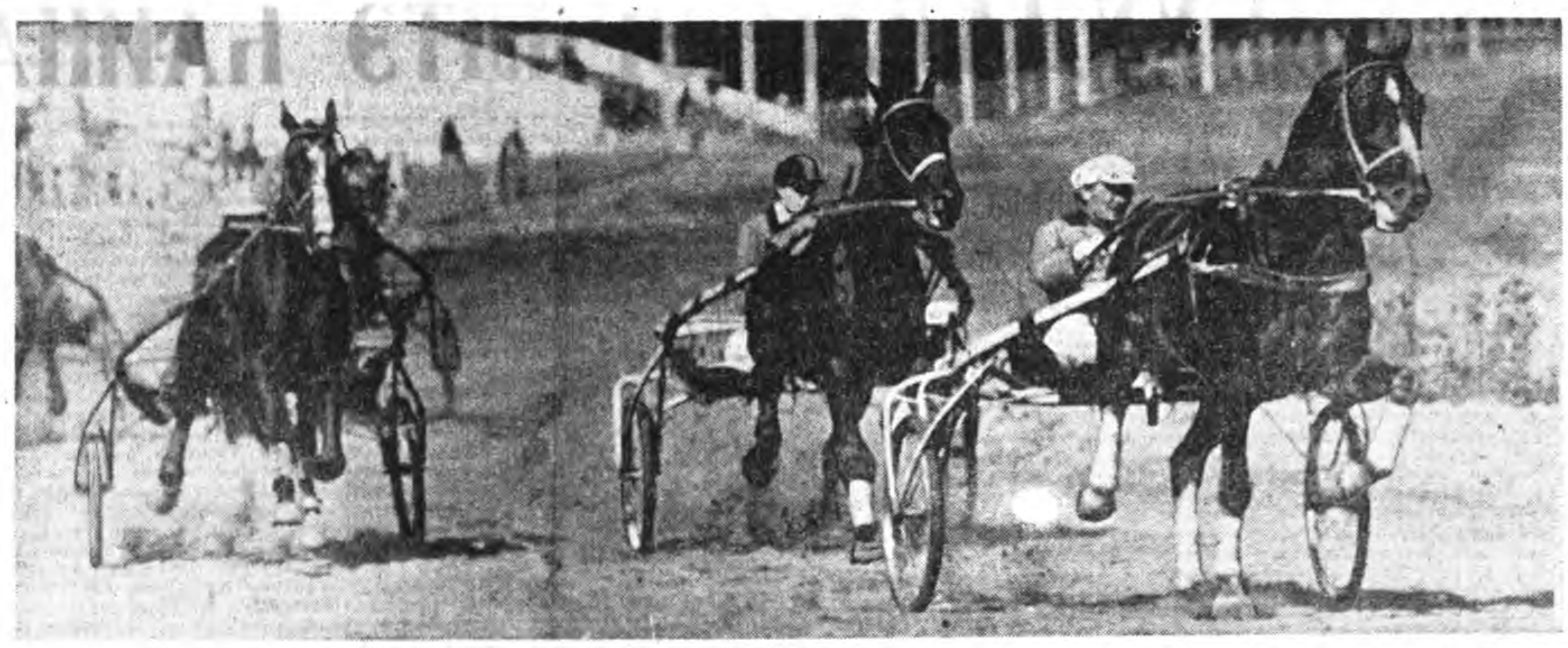
Игэжэ хамтын хүсөөр, хүршэ ажахынуудай, сэрэгэйхидэй туhаламжаар үерэй аюул зайсуулагдаhан байна. Үертэй тэмсэхэ үедэ ямар ехэ хүсэн элсүүлэгдээб гэбэл, аймаг дотор хамта 2800 хүн, 120 автомашина, 60 трактор, 20 бульдозер, 30 катер-лодко, 30 экскаватор, вертолёдууд суудхэлэн хүдэлөө. 4 мянга гаран хүн, 30 мянга гаран мал зөөгдэжэ, аюулгүй газарта абаашагдаа.

Үер аймагай ажахынуудта ехэ гарза, хохидол ушаруулаа. Жэшээнь, Мөөрөөшэ, Хилганта тосхонуудай hуурин газар саашадаа байхаар бэшэ болонхой. Тиимэhээ эдэ тосхонуудые ондоо тээшэнь зөөлгэхэ хэмжээнүүд мүнөө хараалагдана. Энэ үерэй үедэ нэгэшье хүнэй гэмтээгүй байhан ушар олон юумые хэлэжэ үгэнэ. Энэ хадаа партийна, комсомолой организацинуудай эмхидхэлэй, ударидахы ехэ хүдэлмэриин, хүн зоной гуримтай, журамтай байhанай, бэе бэедээ хани нүхэд шэнгеэр туhалhанай аша үрэ мүн.

Мүнөө үертэ ороhон ажахынуудай ажалшад үерэй хойшолонгые түргөөр усад хахын тула эбтэй эетэйгээр аhан шадалаараа оролдоно. Мүн тэжээл бэлэдхэлгын, таряа хуряалгын халуун хүдэлмэри ябуулна. Уhанда абтаhан нютаг бүхэн хуушан хэмдээ оронхой.

Олоной хүсэнэй аша үрэ иимэл даа.

М. НИМАЕВ.

Үнгэрэгшэ с… амаралтын үдэр… мори урилдалгаар… Дурна зүгэй зоны… hуури эзэлхын түл… рысөөн үнгэрэг… байна. Эндэ али об… автономито респуб… морид хурдан с… байжа, шанда хү… гэhэн мэдээсэл г… най удаадахи номе… лилогдохо.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ … дой урилдаан.

П. БУРМАКИН.

СПОРТ — СПОРТ — СПОРТ — СПОРТ

ГУРБА УДАА ШҮҮГДЭЭД...

ФУТБОЛ

СССР-эй «А» классай хоёрдохи бүлэгтэ наададаг футболистнуудай дунда ээлжээтэ — хорин хоёрдохи уулзалга сентябриин 4-дэ үнгэргэгдэбэ. Баруун ба Зүүн Сибириин хото городуудай стадионууд дээрэ үнгэргэгдэhэн эдэ наадануудта айлшаар ошоhон футболистнууд («Вулкан» командаhаа бэшэhэниинь) баhал булта шүүгдэшэбэл даа.

Мүрысөөнэй таблицада түрүү hуури эзэлээд ябаhан Благовещенскын «Амур», Новосибирскын «Чкаловец» командын стадион дээрэ 90 минутын туршада наадахадаа, талмайн эзэдые шүүжэ ядаа. Тиин нэмэлтэ сагай үгтэхэдэ, 7:6 гэhэн тоотойгоор «Чкаловец» командын футболистнууд шүүжэ гараба. Тиигээшье hаа, «Амурай» футболистнууд түрүүлhээр. Мүн нүгөөдэ — Урда-Сахалинай «Сахалин» команда баhал бирабагүй. Эдэнэр Томскын «Томлес» командада 1:0 гэhэн тоотойгоор шүүгдэхэдөө, хоёр hуури гэдэргээ сухариха баатай болоо. Харин урда нааданда «Томлес» командатай тэнсээд, нэмэлтэ сагта наадахадаа шүүжэ нэгэ очко өөртөө бэшүүлhэн Петропавловск-Камчатскийн хотын «Вулкан» команда гурбадахи hуурида гараhан байгаа. Удаадахи наадандаа эдэнэр Ангарскын «Старт» командада айлшалhан юм. Тиихэдээ 90 минутын туршада эдэнэр 1:1 гэhэн тоотойгоор тэнсэжэ, эдэнэртэ нэмэлтэ саг үгтэhэн байгаа. «Вулканай» футболистнууд эндэ мэргэн байжа, талмайн эзэдые 2:4 гэhэн тоотойгоор шүүгээ. Тиин дүн хамтадань 24 очкотой боложо, мүрысөөнэй таблицада хоёрдохи hуури эзэлбэ ха юм.

Братскын «Сибиряк» Хабаровскын футболистнуудтай өөрынгөө стадион дээрэ наадахадаа, 2:1 гэhэн тоотойгоор шүүжэ гарахадаа, гурбан hуури урагшаа дабшаhан байна. Һүүлшынгөө хэдэн наада Баруун Сибириин городуудай стадионууд дээрэ үнгэргэжэ ябаhан манай «Сэлэнгын» футболистнууд дахяад урагшагүйдэбэ. Тиин эдэнэр сентябриин 4-дэ Барнаулай «Динамо» командада 1:0 гэhэн тоотойгоор шүүгдэхэдөө, хоёр hуури гэдэргээ сухариба.

Красноярскын «Автомобилист» өөрынгөө стадион дээрэ Владивостогой «Луч» командые 1:0 гэhэн тоотойгоор шүүжэ гарахадаа, очкогоороо «Сэлэнгэ» командые хүсэбэ. Мүн өөрынгөө стадион дээрэ наадаhан Омскын «Иртыш» Шэтын футболистнуудые аяар 5:1 гэhэн тоотойгоор шүүжэ, гурбан hуури урагшаа гараhан байна. Мүрысөөнэй таблицада hүүлшын hууринуудай нэгые эзэлжэ ябаhан Прокопьевскын «Шахтер» Эрхүүгэй футболистнуудые 2:0 гэhэн тоотойгоор шүүгээшье hаа, тэрэл hууридаа үлэбэ.

Манай «Сэлэнгэ» команда ээлжээтэ уулзалгаяа «Шахтер» командын стадион дээрэ сентябриин 8-да үнгэргэбэ.

Уншагшадай анхаралда мүнөөдэрэй байдалаар мүрысөөнэй таблица толилогдобо:

Команданууд	Наадаа	Шүүгээ	Тэнсээ	Шүүгдээ	Бүмбэгэ		Очко
1. «Амур»	22	11	2	9	37:30	22:17	24
2. «Вулкан»	22	8	8	6	62:48	21:16	24
3. «Динамо»	22	11	1	10	52:45	32:18	23
4. «Сахалин»	22	9	5	8	48:36	24:16	23
5. «Сибиряк»	22	11	1	10	27:28	17:16	23
6. «Сэлэнгэ»	22	10	2	10	43:37	20:15	22
7. «Автомобилист»	2	9	4	9	50:45	25:23	22
8. «Иртыш»	22	9	2	11	43:45	29:25	20
9. «Луч»	22	10	0	12	49:49	24:20	20
10. «СКА» (Х)	22	6	7	9	64:54	27:25	20
11. «Томлес»	22	9	1	12	37:38	18:17	19
12. «Старт»	22	7	4	11	53:54	21:23	18
13. «Чкаловец»	22	6	2	14	45:53	21:36	14
14. «Аэрофлот»	22	5	3	14	42:56	18:32	13
15. «Шахтер»	22	4	4	14	49:60	12:21	12
16. «СКА» (Шэтэ)	22	2	3	17	52:71	13:24	7

АЖАГЛАЛТА: Бүмбэгэ гэhэн хүсэнэгтэ үгтэhэн тоонуудые игэжэ ойлгохо: түрүүшынхинь — нэмэлтэ сагтайгаар оруулагдаhан бүхы бүмбэгэ. Хоёрдохинь — 90 минутын туршада сохигдожо оруулагдаhан бүмбэгэнүүдэй тоо.

* * *

Сентябриин 8-да «Шахтёрто» айлшалhан манай «Сэлэнгэ» командын футболистнууд талмайн эзэдые 0:2 гэhэн тоотойгоор шүүжэ гараба гэhэн мэдээсэл газетымнай барлагдажа байхада абтаба. Тиин «Сэлэнгэ» дүн хамта 24 очкотой болобо.

БАГШАНАР ҺУРАНА

Буряадай багшанарай мэргэжэл дээшэлүүлдэг Институтта ажалай хэшээл хэдэг багшанарай hуралсал болоо. СССР-эй Педагогическа наукануудай академиин Ажалай hуралсалай болон мэргэжэл дээшэлүүлгын эрдэм-шэнжэлгын институтай (Москва) **Елена Васильевна Васильченко** гэгшэ Улаан-Үдын hургуулинуудай ажалай багшанарай үмэнэ элидхэл хээ. Ажалай программые hайжаруулха тухай, мүнөө сагай эрилтэ тухай, 4—8-дахи классуудта хубсаhанай хэб зохёолгын, эсхэлгын хэшээлнүүдые үнгэргэхэ онол аргануудай тухай, мүн тэрэл классуудта машина шудалха зүйлнүүд гэhэн хэшээлые түсэблэлгэ болон онол аргануудай тухай лекцинүүд шагнагдаа.

Курсада сугларhан багшанар Е. В. Васильченкын лекцинүүдые угаа hонирхоо.

Т. ШАНГАЕВ,
ИУУ-гай ажалай hуралсалай кабинедые даагша

ТЕЛЕФОН · ТЕЛЕГРАФ · РАДИО — ХИЛЫН ГААНАҺАА

УЛААН-БААТАР

Баян ургаса

ТАСС

Монгол ороной гүрэнэй ажахынуудай ба хүдөө ажахын нэгэдэлнүүдэй хүдэлмэрилэгшэд энэ жэлдэ орооhо тарияанай, хартаабхын ба овощой баян ургаса туйлаба. Республикын таряашад 400 мянга гаран тонно таряа, 53 мянган тонно хартаабха ба овощ хуряажа абаха, 130 мянга гаран тонно тэжээл адууhа малдаа бэлэдхэхэ аргатай.

ВАШИНГТОН

Долларой үнын уналга

ТАСС

Долларой үные 10 процентээр буулгаха гэhэн хуулиин проектын эсэсэй вариантые США-гай сенат 70 гэшүүдэй дуугаар баталан абаба. 14 гэшүүд буруушаажа дуугаа үгэhэн байна. Долларой үнэ сэн, үнэндөө, бүри февраль соо буулгагдаhан юм. Хуулиин иимэрхүү проектые түлөөлэгшэдэй палата баталан абанхай.

МАНИЛА

Дурадхал абтаа

ТАСС

Филиппинын эд товарнуудые зөөхын тула социалис оронуудай, тэрэ тоодо Советскэ Союзай, худалдаа наймаанай суднануудые хэрэглэхэ тухай эдэ оронуудай дурадхал зүбшөөн абаха гэжэ Филиппинын ашаа дамжуулагшадай совет, Филиппинын худалдаа наймаанай палатануудай, экспортнэ эмхинүүдэй түлөөлэгшэд шиидхэбэ. Социалис оронуудай худалдаа наймаанай су… нуудые хэрэглэбэл, Фи… пинын экспортёрну… байдал нилээд хүнгэд… ашаа зөөлгын үнэ сэнгы… үргэлжэ хүндэрүүлдэг… руун оронуудай паро… компанинуудай зорго… аашаhаа эдэ экспортер… дай гасалан үзэдэг ябад… хүнгадхэхэ hэн гэжэ а… дамжуулагшадай совет т… дэглэбэ.

ЛОНДОН

Англиин худалдаа наймаанай дефицит

ТАСС

Англиин худалдаа наймаанай дефицит энэ жэлэй хоёрдохи кварталда 400 миллион фунт стерлингдэ дүтэрхы болоо гэжэ соносхогдобо. Энээнэй саашадаа иимэ түргөөр нэмээ hаань, мүнөө жэлэйнгээ худалдаа наймаае түлөөhэнэй балансын талаар 2 миллиард шахуу фунт стерлингын дефицидтэйгээр (гарзатайгаар) Англи дүүргэхэ байна.

«Юрэнхы дэлгүүрэй… лаар ханинартаяа Англ… хэдэг худалдаа найм… илангаяа муу үрэ дүнг… тэй байба. Бусад оронуу… абаашажа худалдаг… товарай хэмжээн хоёр… кварталай турша соо о… доо 9 процентээр нэмэ… рин гадаадаhаа худа… абадаг эд товарайнь хэм… 13 процентээр нэмэшо…

БАНГКОК

Таиландда буhалгаанууд болоно

ТАСС

Таиландда буhалгаанууд улам үргэдэнэ. Ажалай департаментын мэдээнүүдэй ёhоор, энэ жэлэй түрүүшын найма hарын туршада 128 забастовко орон дотор тэмдэглэгдээ. Тэдээндэ 40 … тухай хүдэлмэришэд хаба… далсаа. Бүхы үнгэрhэн … лэй туршада 55 забаст… тэмдэглэгдэhэн байгаа г… департамент мэдээсэнэ.

РЕЙКЬЯВИК

ИСЛАНДИИН ПРОГРЕССИВНЭ ПАРТИИН ЭРИЛТЭ

ТАСС

Эндэхи правительствада ороhон прогрессивнэ партиин парламентын фракци ба гүйсэдком хамтынгаа зүблөөн дээрэ тусхай шиидхэбэри баталан абаба. Тэрээн доторнь иигэжэ хэлэгдэнэ: Исландиин суднануудтай мүргэлдэхэ гү, али эдэниие уhанда щэнгээхэ hэдэлгэнүүдэй Англиин сэрэгэй корабльнуудай зүгhөө гартагдажа үргэлжэлөө hаань, дипломатическа харилсаагаа таhалха тухай Англида мэдүүлэгдэхэ. Тэрэшэлэн Исландиин далайн эрье шадарые сахин хамгаалха корабльнуудай дабшалга тухай мэдээнүүдые дамжуулдаг Англиин самолёдуудай ниидэлгэ буруушааха эрилтэ НАТО-гой урда табиба. Тиимэ ниидэлгын болюулагдаагүй hаань, НАТО-до хандасаяа Исланди хубилгаха байха гэжэ шиидхэбэри доторнь тусхайлан тэмдэглэгдэнэ.

Исландиин премьер-министр О. Йоханнессон «Тиминн» газетын түлөөлэгшэтэй хөөрэлдэхэдөө, энэ шиидхэбэримнай Исландиин правительствын заседани дээрэ хаража үзэгдэхөөр табигдаха гэжэ мэдүүлбэ.

Правительствада ородог ондоо хоёр парти — Арадай союз, Сүлөө бодолтоной ба зүүнэй тала баригшадай эмхи гэдэгүүд мүн лэ иимэрхүү шиидхэбэринүүдые баталан абаа.

ПРАВДА БУРЯТ…

Нэгэдэхи хууда… «Комбайнерай харюу… — түрүү бэшэг. КПС… обкомой пленум туха… формационно мэдээсэл… доторой болон респуб… hонин.

Хоёрдохи хууда… «Харилсаа холбоомнай… жэнэ, үргэдэнэ» — … шеевэй статья. Город… үерэй hандаргаhани… hана», — Е. Мульч… статья. Орон доторы…

Гурбадахи хууда… Ном тухай hанамжа. … хоорондын шэнжэлэл… лын саана.

Дүрбэдэхи хууда… А П Н - эй материал…

СЭНХИР ЭКРА…

НЭГЭДЭХИ ПРОГРА…

Улаан-Үдэ харуу…

17.55 — дамжуу… программа. 18.00 — Э… на концерт. Забhарла… үедэ «Зүүн Сибирь… киножурнал харуулаг… 20.00 — Үхибүүдтэ — … дэнэр дуу зуранабди» … дамжуулга. 20.20 — Те… норама. 20.40 — «Ула… рондын шэнжэлэл». … — «Поэдэй трибуна». … — «Хоолос» — хүд… ажалшадта зорюулаг… дамжуулга. 22.00 — … хэйн ажабайдал туха… вет хүнүүдэй hанаh… 22.30 — Хатарай оюу… лигтэ Вахтанг Чабук… — телевизионно фильм…

Уласхоорондын шэнжэлэл

АЛЖИРТА БОЛОЖО БАЙҺАН ҮРГЭН ХУРАЛДААН

Сэрэгэй нэгэдэлнүүдтэ ородоггүй гүрэнүүдые болон правительствануудые толгойлогшонорой IV конференци сентябриин 5-да Алжирай ниислэл хотодо нээгдээ. Энэ хадаа уласхоорондын ажабайдалда шухала ехэ событи болоно. Дэлхэйн 80 гүрэнүүдэй толгойлогшонор энэ конференцидэ хабаадалсана. Алжирта боложо байhан үргэн хуралдаанда хабаадагшадай дунда Фидель Кастро, Иосип Броз Тито, Индира Ганди, Анвар Садат, Хайле Селассие, архиепископ Макариос болон бусад гүрэнэй элитэ мэдээжэ ажал ябуулагшад бии.

Бүлэглэлнүүдтэ ородоггүй гүрэнүүд ехэнхидээ урдын колонинууд гү, али hаял хада капиталис гүрэнүүдhээ дулдыданги байhан оронууд болоно. Тиимэhээ бүлэглэлнүүдтэ хамааралсахагүй гэhэн хүдэлөөн эхилхэhээ хойшо (тэрэ 1961 ондо бии болоhон байгаа) империализмда эсэргүү шэглэлтэй болоhон түүхэтэй.

Энээнhээ түрүүн болоhон гурбан конференцинүүд дээрэ — Белградта (1961 он), Каирта (1964 он) ба Лусакада (1970 он) нэгэдэлнүүдтэ оролсодоггүй гүрэнүүдэй хүтэлбэрилэгшэд колониализм болон шэнэ ёhоной колониализмда, «хүйтэн дайнда», буу зэбсэг ехээр гарталгада эсэргүү, Индохитадта империалистнуудай ээрхэг түримхэй дайн дажарые болюулхын түлөө, арадуудай хоорондо амгалан ёhоор харилсан ажаллалгые бэхижүүлхын ба дэлхэй дээрэ түгшүүрилтэ шанга байдалые hулаpуулхын түлөө тэмсэлэй хэрэгтэ горитой ехэ оруулалта хэhэн байна.

IV конференци дээрэ хэлсэгдэжэ байhан асуудалнууд тушаа «гурбадахи дэлхэйн» оронуудай гүрэнүүдэй элитэ мэдээжэ ажал ябуулагшадай Алжирта хэлэhэн үгэнүүд хүдэлөөнэй гол зорилгонуудай хубилаагүй үлэhые, империализмда эсэргүү эли бодо шэнжэ шанартай байhыень харуулна.

Сэрэгэй нэгэдэлнүүдтэ хабаадалсадагүйшүүлэй империализмда эсэргүү зорилгонуудынь бэеэ дааhан залуу гүрэнүүдтэ хүгжэхэ хэрэгтэнь политическэ болон экономическа үргэн дэмжэлгэ үзүүлдэг Советскэ Союзай, мүн баhа социалис хани харилсаата бүхы оронуудай зүгhөө хэлбэришэгүйгөөр дэмжэгдэнэ.

Мүнөө дэлхэй дээрэ түгшүүрилтэ шанга байдалые hулаpуулга сэрэгэй гаргашануудые бага болгохо, тиигэжэ арадуудай ажана байдал hайжаруулхын түлөө хүгжэжэ байгаа оронуудта үзүүлдэг туhаламжаяа үргэдхэн, бүри ехээр мүнгэ hомолхо таатай зохид эрхэ байдал бии болгоно. Мүн баhа «гурбадахи дэлхэйн» оронуудай политическэ болон экономическа бэеэ дааhан байдалые бэхижүүлхэ шэнэ арга боломжонууд байгуулагдана. Тиимэhээ сэрэгэй бүлэглэлнүүдтэ хабаададаггүй гүрэнүүд эб найрамдалай аша туhада шухала оруулалга хэжэ шадаха байна.

КАПИТОЛИДО ХЕМОРООТОИ, ШУУЯАТАЙ

Зунай каникулайнгаа hүүлдэ Холбоото Штадуудай конгресс дахяад хүдэлмэрөө эхилбэ. Тэрэнэй түрүүшын заседанинууд демокрадуудай хинамжалжа байдаг ороной хуули гаргадаг дээдэ энэ орган ба республиканецуудай правительствын хоорондохи харилсаануудта бии байhан хурса зүрилдөөе элеэр харуулаа. Конгрессэй хоёр палатаар — сенат болон түлөөлэгшэнэрэй палатаар hайшаагдаhан, эгээн доодо хэмжээнэй салин хүлhэ дээшэлүүлхэ тухай хуулиин проектые президент Р. Никсонэй хориhоной hүүлдэ, харилсаан бүришье хурсадаhан байна. Баhа ондоошье дотоодын экономическа асуудалнуудаар зүрилдөөнүүд гараха гэжэ хүлеэгдэнэ.

Холбоото Штадуудай гадаадын болон сэрэгэй политикын зарим шухала асуудалнуудааршье Конгресс Сагаан байшан хоёрой хоорондо үгэеэ ойлголсохогүй байдал зангаараал үлэнэ. Тиин хэмhээ үлүү ехэ сэрэгэй бюджедые хороохо, Америкын сэрэгүүдые Баруун Европоhоо гаргаха, дэлхэйн бусад районуудта Пентагоной байлгые эгээн бага хэмжээндэ хүргэхэ гэhэн эрилтэнүүд Капитолиин дободо улам шангаар соностодог болоно. Гэбэшье hүүлшынгээ пресс-конференци дээрэ Р. Никсон эдэ үндэhэ баримтатай эрилтэнүүдые буруушааhан байна.

Сагаан байшан болон Капитолиhоо соностоhон бэе бэеэ гэмнэлгын энэ абяа шэмээн соогуур олохон ушарта, Америкын хүн зондо айхабтар шухала удха шанартай олохон программануудай мартагдашадаг байhые тэмдэглэхэ хэрэгтэй. «Хуули гаргадаг, тэрээниие гүйсэдхэдэг засаг түрын хоорондохи зүрилдөөтэ байдал хадаа, — гэжэ «Нью-Йорк таймс» газетэ бэшээ hэн, — Америкын хүн зоной аша туhые түргэнөөр хангаха хэрэгтэ яашье туhалнагүй».

Дэлхэй дээрэхи түгшүүрилтэ шанга байдалые hулаpуулха хэрэгтэ эсэргүүсэдэг сэрэгэй-промышленна комплекстой холбоотой зарим нэгэ политическэ бүлэглэлнүүдэй США-да үшөөл нүлөөгөө үзүүлhээр зандаа байhые конгрессэй түрүүшын алхамууд харуулна. Һаяхан сенадта «хүйтэн дайнай» hалхяар үлеэгээд абаба. Ушар юуб гэхэдэ, Советскэ Союз болон бусад социалис гүрэнүүдтэ эсэргүүгээр хардалга гүрдэлгын бузагай муухай идхалга хэдэг «Сүлөөтэ Европо» болон «Свобода» гэжэ радиостанцинуудай ажал ябуулгада 50 миллион доллар hомолхо гэhэн ябадалые сенаж hайшаагаа бшуу.

Эдэ бүгэдэ Капитолиин добуун дээрэ хёмороотой, шууяатай намарай оршожо байhые гэршэлнэ.

МОНОПОЛИНУУДТАЙ ТЭМСЭНЭ

Монополинуудай аша туhын түлөө оролдодог консерваторнуудай правительстватай үгэеэ ойлголсохо талаар ямаршье холбоо барисаа тогтоохогүй,— Блэкпулда хүдэлмэреэ дүүргэhэн тред-юнионуудай (СКТ) Британска конгрессэй 105-дахи съезд иимэ гол тобшолол хэhэн байна.

Экономическа политикаяа хаража үзэхые, тусхайлхада, ажалшадай салин хүлhэнэй хэмжээе баадхажа хизаарлалта хэдэг ябадалhаа дары арсахыень, юумын үнэ сэнгэй түргэнөөр ургалтые зогсоохыень съездэ хабаадагшад правительстводаа эрилтэ табяа. Консерваторнуудай прaвительствын «мүнгэнэй сэнгээ буурaлгада эсэргүү» политика бэелүүлжэ эхилhэн үнгэрэгшэ жэлэй ноябрьhаа хойшо мяхан 50—60 процентээр, загаhан болон тоhон — 40—50 процентээр, хилээмэн ба овощ — 30 процентээр үнэтэй болоhон байна. Тэед ажалшадай салин хүлhэн хуушан хэмжээндээл үлөө бшуу. Ажалшан зоной ажабайдалай муудажа байхада, монополинуудай олзо доход улам ургана. Жэшээлхэдэ, химиин асари томо хоер монополинуудай — «Империал Кемикл индастриз» ба «Бритиш петролеум» гэдэг монополинуудай олзо доход байгша оной хоёрдохи кварталда хоёр дахинhаа үлүүгээр ехэ болоhон байна! Тиихэдэ Британиин олтирогууд дээрэхи томонууд 100 компанинуудай олзо түрүүшын хахад жэлэй туршада дунда зэргээр 20 процентээр ехэ болоо.

Англиин «юрэнхы дэлгүүртэ» оролго ажалша зондо ямаршье hайн юумэ асараагүй. Англиин «Ехэ Европодо» нэгэдэhэнэй ашаар, Англиин промышленностиин абаха ашаг олзо тухай хэлэхэ болоо hаа, тэрэ баhал этигэхээр бэшэ. Энээнhээ боложо, Британиин олтирогууд дээрэ ажалгүйдэлгэ улам hүжэрхэ байна. Мүнөө ажалай биржэнүүд дээрэ 600 мянга гаран ажалгүйшүүл бүридхэлдэ абтанхай.

ЕЭС-эй гэшүүн боложо ороходо ябадалые БКТ-гэй съездын эрид шууд буруушааhаниинь гайхалгүй. Тиин научно-техническэ болон захиргаанай хүдэлмэрилэгшэдэй ассоциациин генеральна секретарь К. Дженкинс «юрэнхы дэлгүүртэ» оролтые «түүхэтэ асари ехэ алдуу» гээшэ гэжэ нэрлэhэн, тиигээд энээниие «шадахадал түргэнөөр заhаруулхые» уряалhан байна.

Промышленностьда бии байhан харилсаанууд тушаа» эзэд баяшуулай зүгhөө забастовко үнгэргэгдэжэ эсэргүүсэhэн, хуулиие буруушаажа байhан тухайгаа Блэкпулда үнгэрhэн конгрессто хабаадагшад эрирхэйлэн мэдүүлээд, энэ хуулитай эбсэжэ, правительстватай харилсан ажаллахые зүбшөөhэн 20 жэжэхэн тред-юнионуудые БКТ-hаа гаргажа хаяhан байна.

Британиин олтирогуудай профсоюзай хүдэлөөн улам бүри дайшалхы шэнжэ шанартай боложо байна.

В. ГОНЧАРОВ, В. ЧУКСЕЕВ, В. НИКИТИН.
(ТАСС).

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ

Манай адрес, телефо…

г. Улан-Удэ, ул. … на 35. Телефоны: ред… ра — 54-54, приёмн… 54-93, зам. редактор… — 68-08, зам. редактор… 62-62, отв. секретар… 50-52, секретариат—… отделы: партийной жизн… 60-91, сельского хозяй… — 64-36, 63-86, пропаг… и агитации — 56-23, … мышленности и строит… ства — 61-35, советс… строительства и быт… 69-58, культуры и шко… 60-21, писем и рабсел… ров — 67-81, информац… 34-05, общественная пр… ная — 56-62, машинное … ро — 57-63, фотолабор… рия — 33-61.